

מזכירות הממשלה

סניגוריה

צ'ק 2 לטל 2

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפות
לממשלה ולהסתדרות הציונית
י' באייר תשל"ח - 17.5.78

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ח. לנדאו, מ. נסים, ג. פת.

נציגי ההסתדרות הציונית : ט. פרידמן, מ. ריבלין, י. שפירא, א. תבין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין (בחו"ל), י. הורביץ, ז. המר, ע. ויצמן, מ. עמית (בחו"ל).

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, י. ארידור, א. כץ, ע. לוינסקי, א. שנקר.

שר המשפטים, מ"מ שר התחבורה	-	ש. תמיר
משרד האוצר	-	א. איתן
משרד התעשיה, המסחר והתיירות	-	א. אשרי
משרד החקלאות	-	א. בראון
צבא-הגנה-לישראל	-	אלוף א. טמיר
משרד הבינוי והשיכון	-	י. מרגלית
צבא-הגנה לישראל	-	אל"מ ג. נגל
צבא-הגנה-לישראל	-	רס"ן ע. פדן
לשכת שר החקלאות	-	ב. קלטר
צבא-הגנה-לישראל	-	אל"מ א. שגב
החטיבה להתישבות	-	ש. רביד
לשכת שר החקלאות	-	מ. תג'ר
משרד החקלאות	-	מ. בן-מאיר
מזכיר הועדה	-	א. ליזנסקי

2' ג' .	אחריות הטיפול בגרעין תפוח	46/הת	: סדר היום
6' ג' .	ביצוע החלטות הממשלה בדבר הבניה ביישובים החדשים	47/הת	
10' ג' .	עניני התישבות	48/הת	
31' ג' .	תכנית ההתישבות באזור צלמון	49/הת	
46' ג' .	מימוש החלטות הממשלה כתחום הבניה ביישובים חדשים, לאור בעיות תקציביות	50/הת	

./אחריות

בפרוטוקול זה 54 דפים.

רשמה: א"ה דינור

אנחנו נעסוק היום ב-3 נושאים :

השר א. שרון :

1. הצגת תכנית מערכת הבטחון ע"י אבושה טמיר.
2. התיישבות באזור צלמון.
3. קביעת הטיפול בגרעין שעולה להתיישב בחפוח.

אם שר הבטחון מתכוון להציג בפנינו את

השר ג. פת :

התכנית שעליה קיבלנו כבר חומר, אני לא מסכים שהנושא הזה יצורף היום לסדר היום. אני בכלל נגד סדר יום חסוי, שברגע האחרון אני מגיע הנה ושומע על מה ידונו. אני רוצה להיות מוכן עם סדר היום. אילו הייתי יודע שהיום ידונו בתכנית משרד הבטחון, הייתי מביא איתי את המסמכים ואת האנשים שמטפלים בדבר והייתי מתכוון לזה. אי אפשר לקיים דיון על חומר שהועבר אלינו כבר, ברגע האחרון.. אני מבקש שיהיה דיון רק בנושאים שהופיעו על סדר היום. בנושאים אחרים אני לא אשתתף בדיון.

אנו לא עומדים לקיים דיון בנושא הזה,

השר א. שרון :

אלא רק הצגה של הנושא. בגלל הנושא של חיסוי, אנו משתדלים ככל הניתן שלא לפרסם מראש את הדברים, ואין בזה כל פגם. כדי לשמוע את הצגתו של האלוף טמיר, אף אחד לא צריך להיות מצוייד כאן בשום אביזרים מיוחדים. דיון יערך באחת מהישיבות הבאות. לא היתה שום כוונה לערוך כאן דיון עכשיו, אלא רק הצגה.

הת/46. אחריות הטיפול בגרעין חפוח

אני מציע שראשית נעסוק בנושא חפוח.

השר א. שרון :

תפוח, פידוע, אושרה על-ידי הממשלה ועברה את כל הדרגות. זה דבר שנידון בזמנו בוועדת השרים לענייני התנחלות, זה הועבר לוועדת השרים לענייני בטחון, זה נידון ואושר בממשלה, זה הוצג בפני הועדה המשותפת של ההנהלה הציונית והממשלה, זה הועבר בהתאם להסכם הקואליציוני עם ד"ש לוועדת החוץ והבטחון ואושר שם. נקבע גרעין, עבר דרך יטורים ארוכה ובסופו של דבר דילג מעל כל המכשולים והמעצורים. במקום נמצאת מאחז נח"ל מאז ינואר. יש לנו היום גרעין שנראה לנו היום מתאים לנושא זה וזה גרעין ממושב ברקת אשר יקים במקום כפר תעשייתי.

לי נראה שבגלל אופי הישוב ואופי הגרעין, הטיפול בו צריך להיות בידי המחלקה להתיישבות של ההנהלה הציונית, וזאת הצעתי.

השר ש. תמיר: אני יושב כאן היום בחזקת ממלא מקום, לכן המיידע שלי הוא מוגבל.

השר א. שרון: עדיין לא ברכתי אותך ואשמח לקבל אותך כחבר קבוע.

השר ש. תמיר: יסולח לי אם אני לא מכיר את כל הפרטים. נדמה לי שחרף כל האישורים עליהם דיבר היו"ר, לפני יצפאת ראש הממשלה לחו"ל, התקבלה החלטת ממשלה כי היישוב של החלטות קודמות בפועל יקבע סופית לאחר שובו של ראש הממשלה. הייתי מבקש הבהרה בהקשר לכך לפני שאני מביע דעה.

השר א. שרון: אני מניח ששאלתך נשאלה מאחר ואתה לא

השר א. שרון

חבר קבוע בוועדה (והיינו שמחים מאוד אילו היית הופך לחבר קבוע והיית יכול לתרום מידיעותך ונסיוונך) ↓ הייתי רוצה להתחיל קצת ב-א' - ב' של התיישבות. התיישבות אינה מתחילה ברגע של העלאת אנשים על הקרקע. יש כאן גרעין שבו צריך לטפל, שאת אנשיו צריך למיין, שצריך להתחיל ולבחון במה הוא יעסוק בדיוק ולתכנן. זה תהליך ארוך וממושך.

אינני רוצה, בפורום היושב כאן, שבעצם איננו פורום ממשלתי, לחזור ולומר שבעצם יש החלטה ברורה על ישוב תפוח, אבל אינני רוצה להכנס לדיון בנושא זה. בשטח נעשות עבודות, מכינים את השטח, מיישרים, מקפמים צריפים, בדיוק בהתאם לתכנית. אם כי, לצערי, באיחור רב בגלל מסכת המכשולים שהיה צריך להתגבר עליה.

עם זאת, יש שלבים שונים של טיפול בגרעין שאינם נוגעים כלל וכלל לישיבתו במקום. אין שום סיבה לעכב היום החלטה מי יטפל בגרעין - מישהו צריך למיין את אנשיו, מישהו צריך לקבוע במה הם יעסקו, וזה תהליך ממושך. לפעמים אנו מטפלים בגרעין כזה במשך שנה לפני שהוא עולה על הקרקע. ויש גרעינים שמתחילים לטפל בהם יותר מאשר שנה לפני עלייתם - צריך לטפל בהם, צריך לבנות אותם, צריך למיין אותם וכו' - ואנו עוסקים בדיוק בשלב זה, כך שזה לא רלבנטי לשאלה שלך.

השר ש. תמיר : השאלה היא לגבי עצם ביצוע ההתמקמות במקום.

השר א. שרון : זה לא הנושא שעומד על סדר היום כרגע. הנושא שהעלאתי זה אחריות הטיפול בגרעין תפוח. מאחר והגרעין יעסוק בנושא מעשייתי, כי זה יהיה ממש כפר מעשייתי....

השר ש. תמיר :

איזו תעשייה?

השר א. שרון :

יהלומים.

האם מישהו רוצה להתייחס לזה.

השר אצ. ח. לנדאו :

אינני חושב שאפשר להגיע לענין ללא קביעת האחראיות.

מר ש. רביד :

אני רוצה להוסיף כמה דברים : אנחנו נפגשנו עם הגרעין. הוא גרעין שמיועד לבקרים כפר תעשייתי, והוא צריך להכנס להליכים השוטפים של הטיפול במקביל להקמת המחנה הזמני שיהיה מבוסס על תעשייה. היות ותפוח זה לא מקום שבו ניתן, כדוגמת המאחזים האחרים, לגור שם ובינתיים לעבוד בחוץ עד שזה יסתדר, אז תהליך ההכנה יהיה קצת יותר ארוך ומשהוא יבוא לשם הפרנסה, או לפחות חלקה תהיה מוכנה כבר במקום.

השר א. שרון :

יחד עם זה, יש לי ענין שזה יעשה מה שיותר מהר, כי אנחנו עדים לתופעה שככל שעוברים הימים, הקושי להקים ישובים הולך ונעשה רב יותר.

מר ש. רביד :

עם קבלת ההחלטה הגרעין נכנס לעבודה.

השר א. שרון :

אם לא מתנגדים, אני פשוט מציע קבלת החלטה שהטיפול בגרעין תפסח עובר לידי המחלקה להתיישבות, ולראות את הנושא הזה כגמור.

מ ח ל י ט י ם :

להטיל את הטיפול בגרעין תפוח על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

הת/47. ביצוע החלטות הממשלה בדבר הבניה בישובים החדשים

מר א. בראון : אני רציתי להתייחס לנושא הדיווח על הביצועים בשטח. מה מתבצע. כדי להעמיד את הפורום הזה, שכולם אחראים במידה שווה, לנושא הבינוי, ההתיישבות וההתמסרות במקומות הקיימים לפי החלטות שהיו לנו מזמן. יש מקומות שזה ממש נראה לי טיפול איטי, מפגר, ואני לא יכול לעמוד היום בלחץ של הביקורת שעומדת. אני רוצה שפשוט כולם ידעו מזה. אני אתן דוגמא - יש לנו ישוב נפלא, וזה אלון מורה. הוא בטיפול של הסוכנות היהודית. החלטנו לפני חדשים כי נותנים לו סוף, סוף יחידות דיור. הוא גר עד היום, מזה למעלה משנתיים וחצי בקרוונים, בתנאים איומים. הביאו לשם מבנים כבר לפני חדשים, הם עומדים שם, היה צורך לחבר אותם לחשמל, לביוב, למים ורצים אחרי המבצעים, אחרי הקבלנים ואחרי האחראים, ועד היום לא נעשה דבר. הייתי שלשום שם והסתבר כי לאחר שהמכרז יצא, התכנית לא מתאימה. עכשיו אין מודיים. לוקחים אנשים בשכר ובלבד שיעשו, אז עוד שבועיים רק ימדדו ושוב יקח חדשים עד שיכנסו למבנים האלה. זאת בלי שום סיבה בעולם. המבנים שם עומדים למעלה מחדשים. זו הברוקרטיה - עד שמכריזים ועד שמוציעים מיכרזים, ועד שמבצעים ומחכים מקבלן לקבלן, ב-1978 זה לא יאומן. אנשים עם תינוקות, בחום הזה, צפופים בחוף קרוונים, הבתים עומדים חדשים ואיש לא נוגע בהם. יכנסו לבתים אולי עוד 3 חדשים. אז זו דוגמא אחת.

השר א. שרון : אינני בא להגן על מישהו, אינני יודע גם מי בדיוק בונה שם את הבתים כרגע, אני רוצה רק לומר כי זה, דרך אגב, בכל המקומות, ללא יוצא מן

השר א. שרון

הכלל, ואני מציע לא להמשיך בזה כרגע.

מר א. בראון :

אני מוכרח אריק, אני לא יכול, אני עומד

בלחץ כזה, כולל עיתונאים / ואינני יודע

איך להסביר זאת. בעופרה אישרו את תכנית הקבע, סוף, סוף, אחרי

המון מהלכים ומיגבלות אישרו אותה והכל היה בסדר. אמרנו, יש

רק 50 בתים שהם בשטח החפוס שלנו ואז אמרו - אז יבנו את 50 הבתים.

ואז יצאה הוראה ממשרד הבטחון בנושא ש-50 מטר מהגבול של השטח שלנו

אין לבנות, אז אי אפשר לבנות.

אל"מ ג. נגל :

זה ירד אתמול.

מר א. בראון :

זה ירד אתמול אחרי שחודש וחצי אנחנו

מתעסקים עם זה. כולם אומרים שזו

אווילות. זה גובל עם דברים איומים. וכך בעופרה כזו, שזה ישוב

נפלא, מישהו אמר שזה יהיה 50 מטר מגבול השטח שלנו ואז אי אפשר

לבנות בעופרה בכלל. מדובר על 50 בתים שנמצאים כבר בשטח שלנו

ובגלל המיגבלה הזו אי אפשר לבנות. משרד השיכון אומר כי יש הוראה

מהצבא. אתה רץ לצבא והצבא אומר - לא, זה טיפשי, ועד אמאלאמא שמשנים

זאת עובר חודש וחצי, ובינתיים לא עושים דבר, כי יש סדר, לא הולכים

נגד הצבא במדינה הזו. אני רק נותן דוגמאות של דברים אידייוטיים.

הולך להתפרק הגרעין של מצפה-יריחו -

וזה יהיה מחר בטלביזיה ומחרתיים בעיתונות - יש שם מצב חברתי

איום. הם לא אשמים בזה. הם 8 חדשים יושבים על הגבעה הזו

כשהם לא מחוברים לשום דבר. כמה אנשים יכולים לסבול? אדוני

השר, אני לא בא בטענות, אבל יש כל מיני דברים שאני לא יודע איך

מר א. בראון

אותם. ואנו כולנו אחראים לכך. אנו כולנו חברי הועדה.
ואני עומד כל יום בלחץ הזה, שאני לא נבהל ממנו, אני לא נסוג
ממנו, אבל אני לא יודע איך להסביר אותו.

השר א. שרון : אני מציע שאנו נמשיך בסדר היום. הדברים

האלה חמורים בפני עצמם. אני אומר זאת
לגבי כל משרדי הממשלה - לא נפתרו בעיות, לא לגבי רפואה, לא לגבי
חינוך ולא לגבי שיכון ולא לגבי דבר. הכל מתנהל וזה נראה כאיזה
ממזר שחי בשטח בתנאים הנוראיים ביותר שיכולים להיות, כך זה נראה.

השר ג. פת : אני מצטרף לדברים שאמר אורי לגבי חלק

מהמקומות, אבל אני מבקש שליד שולחן זה
ימסר במדוייק - מי האחראי לבעיות האלה שהועלו כאן. לגבי עופרה
קיבלנו הוראה מהצבא 60 מטר מהגדר לא לבנות, ואם ישנה המיגבלה
הזו אז לא נשאר איפה לבנות. עד היום הזה לא קיבלנו את תכנית המתאר
ממחלקת ההתיישבות, וגם אחרי שהצבא הוריד את המיגבלה שלו לגבי
ה-60 מטר, אם לא נקבל את תכנית המתאר לא נוכל לבצע עבודה. את
תכנית המתאר אנו צריכים לקבל ממחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית.

לגבי אלון-מורה היחה כאן החלטה להעביר

את אלון-מורה לאחריות משרד הבינוי והשיכון, אבל הדבר לא בוצע כי
יש על כך ערעור של מחלקת ההתיישבות של הסוכנות.

השר א. שרון : אורי, אמרת את שלך, זה היה מחוץ לסדר

היום, אמרת זאת בחריפות, אמרת דברים

נכונים. אם שר הבינוי רוצה לענות, יענה.

השר ג. פת :

אותם המקומות, שאנחנו, משרד הבינוי

והשיכון אחראים להם - כגון חרס, כגון

אלקנה, כגון קרני שומרון ומצפה יריחו - שם העבודה כן מתקדמת

ומתקדמת יפה. ב-6 יוני אנו נעלה עם 120 יחידות בחרס. באשר

לפיגור היחה לנו בעיה - או להכשיר את כל הקרקע כיוון שזו קרקע

מאוד קשה וצריך לעשות שם פיצוצים, אוללהכשיר את הקרקע ל-20

יחידות, להעלות אותן, להכשיר את הקרקע לעוד 20 יחידות ולסכן

את היחידות שכבר ניבנו. על דעת הצבא, על דעת הגרעין, על דעת

כולם, החלטנו להכשיר קודם את כל הקרקע ולהעלות בבת-אחת עם

120 יחידות שהן מוכנות, ותוספת של יחידות לפי החלטת הועדה הזו.

אותו הדבר לגבי אלקנה, אותו הדבר לגבי גבעון וקרני שומרון.

הנושא החמישי שנמצא באחריותנו זה הנושא

של מעלה יריחו. במעלה יריחו, לצערנו הרב, הצבא לא פינה את השטח,

היחידות עומדות שם. רק עכשיו הצבא פינה את השטח. היחה שם בעיה

שהחטיבה הועברה ללבנון ולא היה זמן לטפל בזה. עכשיו, שהשטח

מפונה על-ידי הצבא - אמנם נשארו שם אוהלים ומתקנים לצרכי אימונים -

אנו ממשיכים בעבודה. אבל רבותי, או שנחליט שבנושא מסויים האחיות

היא רק על גורם אחד, כמו למשל בחרס, כמו למשל באלקנה, אז יהיה

למי לבוא בטענות. ברגע שמדברים בהכללות, אי אפשר להציג את

התמונה כפיא שהיא. ישנם מצבים קשים מאוד דווקא באותם המקומות

שהם באחריות מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית ואני מציע שיהיה

דיון על זה.

השר א. שרון :

מאחר ובעיני הבעיה היא כללית, של כולם,

אני לא הייתי יכול, בנושא הזה, לתת לאף אחד מחמאה. כלל אנו,

כל המשרדים הממשלתיים הנוגעים בדבר והמחלקה להתיישבות, אף

אחד מהם לא עומד בקצב הדרוש ואצל כולם, לפי דעתי, הדבר הזה הוא

השר א. שרון

היום דבר משני ולא דבר עיקרי.

מר ש. רביד :

יצאה פה איזו שהיא חלוקה שאני לא מסכים

לה, אבל אני לא חשב שאני אוכל להתייחס

אליה בהקשר הזה שנאמר. יש בעיות, בסה"כ, בכל השטח, שנובעות מצורת העליה ומהקצב שנדרש בגלל התנאים האובייקטיביים והתנאים האיומים שבהם חיים האנשים, עם גלגלי המכונה הזו כפי שהם עובדים בהם ועם כל הרצון לזרז אותם. אין פה דיכוטומיה מוחלטת והרעיון של שיתוף פעולה בין-משרדי חל על כלל המשרדים. אבל אם רוצים לקיים בנושא הזה דיון, צריך לקיים עליו דיון קצת יותר מוכן.

חוץ מזה, אינני חבר הועדה, אינני חבר

ההנהלה הציונית, ראש החטיבה איננו ואינני בדיוק אמור לייצג את

החטיבה להתיישבות, זה המצב.

הח/48. עניני התיישבותהאלוף א. טמיר :

הנושא שאני אציג הוא תכנית ההתיישבות

היהודית ביהודה ושומרון. הפיתוח של

ההתיישבות הזו ביהודה ושומרון למעשה התרכז עד כעת באתרים

שהציעו גרעיני המתנחלים.

השר א. שרון :

זה לא מדוייק, אני מאוד מצטער. בכל

הנקודות האלה שיושבים בהן היום, לא

היתה נקודה שלא הוצגה על ידי בפני ראש הממשלה, עוד בכלל לפני

שדובר על איזו שהיא עליה.

האלוף א. טמיר : אני לא גמרתי את המשפט. אמרתי שזה התרכז ברעיונות שהועלו ע"י גרעינים, ברעיונות שהועלו על-ידי, ברעיונות שהועלו ע"י משרד הבטחון. למשל, ישובי מחנות הועלו מבחינה רעיונית ע"י משרד הבטחון. ואני לא מחלק להם ציונים, אני רק אומר מאיפה באו הרעיונות האלה.

השר א. שרון : צריך להזהר בדברים, כי בעצם מה המחשבה אומרת - שבעצם זה מיקרי. קם מישהו בבוקר וחשב על איזה הר מסויים מתאים להתיישבות. בשומרון יושבים כי בשומרון צריך לשבת. בסנור יושבים כי זה חלק מחוצה שומרון צפוני. בחרס יושבים כי זה חלק מחוצה אמאא שומרון מרכזי. כל אחד מהמקומות האלה הוא חלק מתכנית בטיסית שקיימת והוצגה.

האלוף א. טמיר : אני מבקש לגמור - כשאני מדבר על רעיון של ישוב, אני לא מדבר רק על המיקום שלו. אני מדבר על הסוג שלו, על הפיתוח שלו, על ההיקף שלו, וברוב הישובים אנו לא יודעים היום לאיזה כיוון אנו רוצים לפתח אותם בדיוק. אני מציג כאן מצב, שהמקורות לרעיונות האלה באו מ-3 גורמים, כשאני לא בא ואומר שלא היתה תכנית שהוצגה לממשלה ולא היו ישובים וכו'.

מה שמאפיין את הישובים האלה היום זה : מיקום במחנות זמניים, היקף אוכלסיה מצומצם, קשיים במעבר למסגרות קבע. השקעות ממלכתיות גבוהות בסידורים זמניים. כמעט בכל ישוב אנו רואים מחנה זמני. בקדום - מחנה זמני, בכל מקום, מחנה זמני שאחרי כן צריך לעבור למחנה קבוע. אין שילוב של הון עצמי של מתיישבים.

שר הבטחון גיבש הצעת תכנית לממשלה שאת עיקריה אני אציג כאן. התכנית הזאת נובעת, בראש ובראשונה משיקולי

בטחוניים - כלכליים. מה הן העקרונות של התכנית :

1. אנחנו ממליצים להשקיע מאמץ עיקרי לאומי בפיתוח של מספר מצופצם של מרכזי התיישבות, מתוך מגמה להגיע לאלפי תושבים בכל אחד מהם.
  2. שהמרכזים האלה יוקמו כישובים פתוחים שבהם ניתן לעודד יוזמה פרטית בתחום המגורים והתעסוקה. כלומר, שיטת "בנה ביתך".
  3. לפתח את המרכזים בתכנית פיתוח אזורית שנותנת מענה בנושאי תשתית, תחבורה, תעסוקה ושרותי רווחה.
  4. לבסס את המרכזים על משבצת קרקעית רחבה וזמינה, שתאפשר פיתוח ישוב בעל היקף ורצף ופחות התעסק בבעיות של הפקעות קרקעות וכל הדברים האלה. כלומר, בקרקעות שהן תחת היד.
  5. להמנע מלהכנס לאזורים מאוכלסים ערבים בצפיפות.
  6. פריסה שתואמת את הצרכים הבטחוניים ומשתלבת בתשתית הצבאית.
- המרכזים שאנו מציעים הם באתרים שכבר אושרו בהחלטות הממשלה להתיישבות וכבר קיימים בהם גרעיני התיישבות. וכבר ציינתי את המצב של גרעיני ההתיישבות האלה. במרחב ירושלים אנו רואים 3 מרכזים כאלה (שוב פעם, לא המצאנו את הפטנט, חלק מהם כבר עלה, חלק מהם בביצוע). המרכזים הם גבעון, מעלה האדומים וגוש עציון מורחב. המרכזים האלה ישענו על ירושלים כמטרופולין, מבחינה של הקשר לעיר.
- בשומרון - 3 מרכזים - חרס, (או חמנת-חרס), קרני שומרון ונבי-סלח. הישובים האלה קרובים למישור החוף

כולל גם אפשר לקשור אותם למקורות תעסוקה עיקריים במישור החוף.

לגבי גבעון - בגבעון יש לנו משבצת של

קרקע טרשית בהיקף של 2,500 דונם, שמאפשרת פיתוח מרכז התיישבות. אין רישום בעלות על 90% מהטרשים. אנחנו יושבים היום במחנה זמני במחנה הצבאי, שהוא נקבע כמחנה זמני.

במעלה האדומים יש קרקע טרשית של 4,000

דונם בבעלות מדינה, שמאפשרת פיתוח מרכז התיישבות.

בגוש עציון יש 5 ישובים כפריים על משבצת

קרקעית בהיקף כולל של 7,000 דונם בבעלות יהודית. מרבית המשבצת היא לא בשימוש כיום וחלקה גם מנוצל על-ידי הערבים, כלומר, הערבים מעבדים שם אדמה שהיא יהודית.

ואתם לא מונעים זאת.

השר א. שרון :

אני עכשיו מעלה את הבעיות ואני אגיד

האלוף א. טמיר :

מה אנחנו ממליצים לעשות.

אפשר לפתח בגוש מרכז התיישבות גדול אשר יתבסס על הקרקעות שהן בבעלות יהודים והן בלתי מנוצלות. אפשר, בשיטת מטעים, להביא הנה 200 משפחות, בשלב ראשון, ולהקים מרכז קהילתי של עד 500 משפחות עם אפשרות התרחבות.

בשומרון, בחרס, יש לנו 6,000 דונם

אדמת טרשים בבעלות בלתי מוסדרת. בפועל נתפסו כ-300 דונם.

כמה יש בחארס?

השר ח. לנדאו :

ד. לפיתוח יהודי בעל מימד כמותי משמעות בטחונות מהותית, לפי דעתנו, יותר גדולה, מאשר תפזורת של עשרות ישובים קטנים בלי משקל מהותי של כמות הישובים שיושבים כאן. כי אז מתחילה בעיה מי מבטיח את מי - הישובים את המדינה או המדינה או הצבא את הישובים. את א

ההמלצות שלנו - לסלול את ציר חוצה -

שומרון ; להקים שכונות ראשונות בששת האחרים המוצעים על משבצות הקרקע שהן בבעלות המדינה, בהיקף כולל של עד 2,500 יחידות דיור, בתכנית שלוש - שנחתמו או יותר. ניתן לעשות זאת בשיטת "בנה ביתך" ולצמצם את ההשקעות. יש לקבוע גורם ממלכתי שעליו תוטל האחריות לתכנון והקמת המרכזים. אנחנו נואים בגורם הזה את משרד הבינוי. כאשר תכנון המרכזים למלוא ההיקף החזוי יעשה לא רק עפ"י משבצות הקרקע שבבעלות המדינה או שקיימות ברשותנו, אלא גם על משבצות קרקע שאפשר להעריך כי ניתן יהיה לשלבן בעתיד בישוב. כלומר, מתכננים מתאר אשר רואה את הישוב במלוא היקפו ותכנית קונקרטית לביצוע.

אני ממליץ שמערכת הבטחון א תשתלב בתכנון

של משרד הבינוי מראשיתו, כך נוכל לתת נתונים לתכנון על היקף הקרקע שעליה אפשר להכין מתאר אב, היקף הקרקע שעליה אפשר להכין תכנית ביצוע ואת הקריטריונים של המיגון של הישוב והגנתו. זו ההצעה שלנו בראשי פרקים.

יש שאלות.

השר א. שרון :

אולי הדברים נאמרו ולא קלטתי אותם

השר מ. ניסים :

כראוי, מה לגבי אותם ישובים שקיימים

היום? לפי התכנית הזו?

אנחנו ממליצים לפתח 6 מרכזי התיישבות בישובים שקיימים היום, להשאיר אותם בסטטוס של ישובים קטנים, ולאלה שעוד לא נמצא פתרון הקבע, לעשות עבודה דחופה למצוא פתרונות לבעיות הקבע עם מערכת הממשל וכו'.

השר א. שרון : הייתי רוצה בכל אופן להרחיב את זה -

אם מסתכלים על מפת ההתיישבות כפי שהיא פרוסה היום, יש לנו היום בסנור ישוב. הוא לא במקרה כאן בסנור, הוא לרגל תפיסה של ציר חוצה שומרון צפוני, הוא חלק מהתפיסה הזו. אותו הדבר לגבי מעלה-נחל והישוב שיושב בשומרון שזה גרעין חזק מאוד.. כמו כן יש לנו ישוב באלוף-מורה, שלדעתי, בלי שום בעיות, יכול להגיע גם לאלף משפחות, אין שום מגבלה כאן.

השר מ. ניסים : יש שם אדמה, קרקע.

השר א. שרון : אני תיכף אגיע לנושא הקרקעות שזה שייך

למכלול שלם. זו לא הממשלה הראשונה שמבצעת

התיישבות. היו עוד ממשלות במדינה הזו, במשך 30 שנה, שבנושאים האלה קיבלו החלטות ועשו מה שצריך לעשות. תפוח זה מקום קיים, זה לא מקום שאיננו קיים. בשילה היום, חופרים או לא חופרים, זה לא חשוב, הם חיים במקום. אנשים חיים שם. ישנו עופרה וישנו בית-אל - ואין שום סיבה שלא יהיו בבית-אל 2,000 משפחות. בבית-אל אפשר להקים ישוב בלתי רגיל של 2,000 משפחות. יש בית-חורון, יש תקוע, והשאלה של השר ניסים היא מה קורה למקומות האלה?

האלוף א. טמיר : אני רוצה לחדד את זה בצורה ברורה - אנחנו

אומרים שצריך להשקיע מאמץ עיקרי; בכלל,

כשמדברים על תשתית צריך להחליט איפה רוצים כפר, איפה כפר תעשיתי, איפה עיר, ואיפה עיירה. משיקולים בטחוניים, אנחנו ממליצים על 6 מרכזים גדולים, שיתפתחו, הלוואי פעם, לערים בישראל במקומות שאני ציינתי. בשער המקומות, איננו רואים צורך לפתח אותם מעבר לישוב קטן. ישוב קטן, זה לא אומר שאם ירצו לבוא לשם אלף איש הם לא יהיו. אני אומר איפה המדינה משקיעה היום מאמץ של "בנה-ביתך", בשיטה שתביא המוני אנשים.

אי- אפשר לפזר את זה על 20 מקומות. אנחנו כבר חיים הרבה מאוד שנים בעניין הזה ולא הזזנו הרבה מאוד דברים ממש משמעותיים לבטחון בכל האזור הזה, והשאלה היא, האם בצורה הזו אנחנו מעריכים שאפשר להזיז את זה. לכן התשובה היא: 6 מרכזים גדולים שמתפתחים לאלפי חושבים. יש שם קרקע, יש שם גרעין, יש לגיטימציה מבחינת עיגון בהחלטות הממשלה. אפשר תוך 20 שנה להגיע שם לערים. בואו נתחיל כעת עם 2,600 יהידות דיור ב-6 המקומות. שאר המקומות יתפתחו כפי שיתפתחו. לא נשתק את ההתפתחות, אבל אני רוצה לציין שבשאר המקומות יש לנו הגבלות קשות של קרקעות, ואנחנו היום צריכים להיות מעשיים. במקומות שאני ציינתי יש לנו אלפי דונמים שאפשר לעלות עליהם. בעופרה, בקדום, בכל שאר המקומות, אתה מדבר על בעיות של 100 דונם פה, 100 דונם שם, והלוואי ונצא מזה. כשאני לוקח בחשבון מה שכבר נאמר כאן, מה אנחנו עושים גם מבחינת הבעיות שיהיו למדינת-ישראל בשלושת השנים הבאות. אז בואו נתחיל לבנות איפה שאפשר לבנות, ביחוד שכל המקומות האלה תואמים את התפיסה של ירושלים רבתי ותואמים את התפיסה של לב השומרון.

מר ה. תבין :

אני פשוט מבקש להבין האם הצעת משרד

הבטחון היא הצעה חלקית, זמנית, או

זו הצעה של ההתיישבות ביהודה ושומרון, הצעה פרוגרמטית, וזהו?

האלוף א. טמיר : אני רוצה שוב להזכיר - ההצעה של משרד הבטחון היא להקים 6 מרכזי התיישבות גדולים ולתת תוקף קבוע ולא זמני לישובים קיימים שאין להם תוקף קבוע. אנחנו לא מתייחסים בשלב זה לישובים חדשים שיוקמו משיקולים כאלה או אחרים. לזה נתייחס מעשיה לכשתעלה הצעה. בענין זה מתגבשות כל מיני הצעות. לא זה הנושא שאנחנו מעלים היום. אל תבינו מדברי שכאילו כאן סתמנו את הגולל על התיישבות נוספת. אני דיברתי על 6 מרכזים גדולים שיש אפשרות לגשת ולטפח אותם. דיברתי על לתת מתכונת קבע לישובים שעוד חיים בצורה זמנית ועולים לנו המון כסף עם אבא הזמנות הזו. לא דיברתי על ישובים חדשים, משיקולים כאלו או אחרים, שעליהם, לגופו של ענין נדון, כשיעלו הצעות כאלו. ומתגלגלים כל מיני רעיונות בתחום הזה. אנחנו לא סותמים את הגולל על זה.

השר ש. תמיר : אני מבין שהמחשבה שעליה מדבר האלוף תמיר היא תכנית לטווח ארוך, כוללת, עם עקרונות ותפיסה מקיפה. אני רוצה לשאול האם במחכוון לא נכללו סוגיות אחרות שכרוכות במאגרי כח-אדם ושיבוצם במערכות של התנחלות והתיישבות

לא הזכרת, האלוף טמיר, בתכנית או תפיסה של מערכת הבטחון, 3 אזורים : בקעת-הירדן, פתחת-רפיח, והגליל המערבי - שאני במיוחד מדבר עליו הבוקר באופן מודגש כי אחמול ראיתי את מפת הצפיפות בו. ראיתי אתמול צאצ מפה מפורטת, שליו"ר הועדה וודאי היא מוכרת היטב, ושם יש בעיה חמורה מאוד של מאגר כח-אדם. כשרק בימים אלה היתה התבטאות ערבית - ישראלית שאמרה כי שם כל התיישבות היא בניגוד לתכנית החלוקה מ-1947. יש להם אידאולוגיה בזה ובאיזה שהוא מקום הדברים חייבים להיות שלובים. רציתי לשאול האם אתם סבורים כי בבקעת-הירדן אין צורך לרכז

השר ש. תמיר

מאמץ נרחב בנקודה כל שהיא? מה גישתכם לנושא של פתחת-רפיח?
 והאם באיזה שהוא מקום אתם מציעים לראות כלים שלובים, שלדעתי
 מתחייבים מבחינת מאגרי כח-אדם לגבי הבעיה הקריטית של הגליל המערבי.

השר א. שרון :

אנו שמענו היום את הצעת משרד הבטחון,
 אנחנו כמהים לספק את המיידע ואנו גם
 נספק אותו. אנחנו שמענו היום את הצעת שר הבטחון, זו בהחלט הצעה
 מעניינת. בהמשך להצעה זו נציג כאן בוועדה את התכנית השלמה שלנו,
 אשר כוללת את כל הגזרות, היא כוללת את הגליל, כוללת את מחשבתנו
 לגבי רמת-הגולן, מחשבתנו לגבי הבקעה, מחשבתנו לגבי רמת-הנגב והערבה.
 בכל מקום יש היום בעיות, בעיקר מסיבות של אינטנסיביות רבתי של
 פעילות הצד השני. למשל, היום, מעבר לקו הגבול בערבה מתחילה
 תכנית התיישבות ירדנית רחבה ביותר. וזה כבר בביצוע. שם לא
 יתחילו לבנות בחודש מסויים ושם לא מחכים עד שמשרד אדריכלים כזה
 או אחר יגמור את התכנון, שם מבצעים. לכן אנחנו נציג תכנית שלמה.
 הנושאים שהעלה כאן האלוף תמיר, הם בחלקם חלק מהתכנית.

האלוף א. תמיר :

כל התכנית הזו נובעת מראייה של כל מדינת-
 ישראל.

השר א. שרון :

בתכנית שהציג משרד הבטחון יש חלקים שהם
 חלק מהתכנית שלנו. אנחנו נציג פה תמונה
 שלמה ובעקבות זה יערך כאן דיון שלם. אני לא מציע שנכנס לזה כרגע,
 אלא לאחר שתוצג תמונה שלמה של כל הגזרות.

האלוף א. תמיר :

אני רוצה רק להתייחס במשפט אחד : למערכת
 הבטחון יש תכנית תשתית להתיישבות כבר מאז

האלוף א. טמיר

מלחמת-ששת-הימים. כבר הזכרתי כי ישובים במחנות צבאיים זה פטנט שהיה לנו לפני 5 שנים. כל הרעיונות האלה הם לא מהיום. יכולתם לפרוס פה תכנית של ראיית מדינת ישראל עד שנת 2,000, תוך ראיית כל הגורמים.

כשאני ציינתי את המרכזים האלה, לקחנו בחשבון את העדיפויות והאפשרויות לעשות זאת מבלי לפגוע במשימות לאומיות אחרות.

השר א. שרון : אנו לא עוסקים כאן בחלוקת ציונים מי עשה מה, זה הרי לא חשוב. הבעיה העיקרית היא שהוצגה כאן תכנית, שמעתם מה שדובר. אנחנו עומדים להציג את התכנית השלמה. חלק מהתכנית של משרד הבטחון תופיע בתוך התכנית השלמה. אני אומר מראש כי יש דברים שעליהם הם מאוד מקובלים ויש דברים שאינם מקובלים. הדברים יוצגו ועליהם תהיה החלטה.

השר ח. לנדאו : התכנית הזו שאתה הצגת פה היום עם שני המרחבים האלה, בצורות שונות, האם זו תכנית חדשה אצלכם?

האלוף א. טמיר : היא לא חדשה. אנחנו תמיד דיברנו על ירושלים רבה. כמו כן דיברנו תמיד על כמה מרכזים מרכזיים בשומרון ועל כך שיש מה שפחות לפזר, כי עד מחר אנחנו יכולים לצייר דגלים על אשש אשש ההרים ולא נעלה את הישובים האלה.

השר ח. לנדאו : אני מתייחס לאותם ששת הישובים שאתה העלת כעת במרחב ירושלים ובמרחב השומרון,

השר ח. לנדאו

2 המחברים האלה - התכנית הזו, אצלכם, היא מזמן כבר בוודאי, האם יש לכם לגבי זה איזו תכנית מפורטת כיצד זה יתבצע. האם דאגתם לתכנית אב מסויימת בהתאם לקונספציה שלכם ששם חשבתם שצריכים להיות ישובים?

האלוף א. טמיר : פרט לתכנון הנדסי של הישוב, לגבי כל ישוב יש לנו את כל האלמנטים היעודיים שצריכים להיות עם ניתוח של כמה תושבים, כמה שנים, אילו חסוקות.

השר ח. לנדאו : אבל לתכנון של המקומות האלה לא ניגשתם ולא ביקשתם משום משרד אחד לגשת לתכנון. זאת כל הזמן הזה.

האלוף א. טמיר : לא, לא.

השר ח. לנדאו : העניין מהנח כפי שהוא מונח היום. כלומר, אין לכם לוח זמנים לביצוע, אין לכם תכנון, לא הכנתם את התכנית הזו לפרטיה - איך נראה לכם הדבר?

האלוף א. טמיר : זה יש. פרט לזה שאני לא יכול להראות לך בכל משבצת איך זה יתוכנן בפנים, אבל יש לנו את התשתית ואת לוח הזמנים.

השר ח. לנדאו : אבל יש כאן דבר שאני לא יכול להבין אותו. אתם מבססים את הישובים העירוניים כאן על הפרינציפ של "בנה ביתך".

האלוף א. טמיר : גם על "בנה ביתך".

השר ח. לנדאו :

ואני רוצה לומר שאם אנחנו רוצים שתהיה כאן חלוציות - והמפעל הזה בביצועו הוא כבר חלוציות, אין כל ספק, אי אפשר לבסס אותו על העקרון של "בנה ביתך", רבותי. אי-אפשר. אם עלינו להיות רציניים ולהקים את הדבר הזה, נצטרך להקימו כפי שהקימו אצא ערים חדשות בארץ במשך 30 השנים האחרונות - היה מימון והיו לזה מקורות מימון כדי למשוך אנשים.

מר א. בראון :

אדוני השר, את דימונה ואת אופקים הקימו מעברות, בתחילה היו מעברות ומהמעברות יצאו ערים. אף עיר בארץ לא הוקמה מלכתחילה מעיר (לבד מימית).

השר ח. לנדאו :

אני מתכוון בכיוון ההפוך - אם הולכים לכך ורוצים להתבסס על "בנה ביתך" העניין יסחב ויסחב בלי סוף. עלינו לדעת ולכוון מראש לכך שנצטרך לזה מקורות מימון רציניים כדי להתקדם בצורה רצינית ונוכל למשוך אנשים לשם. זאת גם כדי שנוכל להתקדם בצורה מסודרת ובטמפו.

מר י. שפירא :

אני רוצה לשאול שלושה דברים :

ראשית, שלושת המרכזים הללו אינם דבר חדש, אנו כבר שמענו על כך ואני חושב שזה בהחלט מקובל על רוב החברים. על כל פנים, אני יכול להגיד שהוא מקובל עלי.

דבר שאני שאני יכול לייחס לו חשיבות

רבה, זה קבלת החלטה סופית לגבי הישובים הקיימים. זה אולי הדבר החשוב מכל, כי שם חיים אנשים ויש מועמדים נוספים אצ לישובים הללו. אולי אפשר לעשות משהו כדי לקדם, לפחות, את ההחלטה בעניין הזה. כי למעשה אחד הדברים המעכבים את האנשים מלהצטרף לגרעינים

מר י. שפירא

המיועדים לישובים הללו זו העובדה, זו העובדה שסימן השאלה עוד עומד על הישובים הללו. אף אפשר לעשות משהו, בהסכמה עם שר הבטחון, כדי לאשר סופית את הישובים האלו, שהם היום ממוקמים במחנות צבאיים, יש לעשות זאת. אולי זה דבר שאפשר להוציא אותו מכל היתר ולא לקשור אותו לדברים האחרים שהוזכרו כאן.

נקודה שלישית וגם היא חשובה - הקושי

העיקרי, לדעתי, בנושא הזה, זו שאלת כח אדם. אנחנו צריכים לקחת בחשבון, גם אם אנו מדברים על צרכי בטחון וכלכלה - מה הם המקומות אליהם ימשכו אנשים. יש היום מספר מקומות שאין אליהם עדיין גרעינים, וזה לא משנה אם תזיז את המקומות 10 ק"מ צפונה או מזרחה, האנשים לא יבואו.

האלוף א. טמיר : לכל אחד מהמקומות שאני ציינתי רשומים, ואפשר להגיד שאפשר להביא אלפי אנשים.

מר י. שפירא : אני לא מדבר על המקומות שאנו בטוחים שלשם יבואו אנשים. יש היום כמה אזורים ישוביים שאליהם יש נהירה, יש גרעינים. הוזכר כאן גוש עציון - רוב החברים המצויים כאן מוטרדים יום, יום במכתבים של גרעינים בארץ ובהו"ל המצפים לרגע שתהיה הכרעה בעניין זה. אנחנו איננו מסוגלים לקדם שום הכרעה בעניין זה, כי הדבר תלוי באלף דברים אחרים. לכן אולי אפשר לבודד חלק מהדברים כדי שהדברים יזוזו קדימה.

השר א. שרון : יוסקה, בנושא הזה אני מציע שתפעיל את השפעתך אתה על הדרג הפוליטי. כל הדברים שדוברו כאן היום הם דברים מאוד יפים, שכולנו יכולים מאוד לתמוך בהם. אני מאוד בעד עיר בחארס, אני מאוד בעד עיר בנבי-סלח.

השר א. שרון

אני מאוד בעד עיר במעלה האדומים. וחבל שעוד לא נבנה בית אחד במעלה האדומים, אבל אני בעד עיר במעלה האדומים. ויש פה בעיות שצריך להפריד ביניהם - במעלה האדומים, עקב עיכובים זה נבנה באיטיות, אבל לגבי מקומות אחרים צריכה להיות החלטה. השולחן הזה איננו יכול לקבל היום החלטה על כך שבחרס תקום עיר של 25 אלף תושבים, לזה צריך לקבל החלטת ממשלה. לכן אנו הצגנו פה תכנית. אבל החלטה עקרונית על הקמת עיר של כך וכך עשרות אלפי תושבים במקום כזה או אחר מחייבת החלטת ממשלה. לכן, מה שבוצע עד היום זה הנחת רגל יהודית במקומות, שלוא היינו ניקלעים למצב הזה היום - אם היום לא היינו יושבים בחארס, כבר לא היינו יושבים שם יותר. אם היום לא היינו יושבים בשומרון לא היינו יושבים שם יותר. אם לא היינו יושבים בסנור, לא היינו שא יושבים שם יותר. וכך בחקוע ובכל אחד מהמקומות האלה.

לכן, הגישה שניגשנו היתה גישה נכונה -

ראשית כל, ואפילו בתנאים הקשים ביותר, שדרך אגב הם אינם מוצדקים - להניח מדרך רגל יהודית בכל מקום שאנו מאמינים ששם צריך להמשיך ולפתח. ראשית כל שתהיה שם נוכחות. השלב הפא זה הצורך לקבל החלטה - שהממשלה תקבל החלטה שהיא רוצה להקים בחארס עיר בת 25-50 אלף נפש במשך 15 - 10 השנים הקרובות, אז היא תעשה זאת. אז היא תעניק את המשאבים לכך. הדברים האלה בינתיים לא בוצעו. מה שבוצע בינתיים זה ישוב וכניסה לכל ההתנחלויות האלה, שהדבר האדיר שבהן הוא, שאם היום רוצים לבנות בתפוח, תוכל חמיד לבנות, כי אתה חי כבר שם. כך בסנור, חמיד תוכל לבנות, ובנבי-סלח, ובתקוע ובדהריה. לכן הגישה הזו, ראשית כל לשים מאחז, היא חשובה ביותר - ולא חשוב כמה עלה הדבר הזה. דרך אגב, בהשוואה למה שעלה המפעל הציוני, זה הדבר הכי זול שקרה לנו עד היום, במשך מאת השנים של

השר א. שרון

המפעל הציוני. עכשיו הממשלה צריכה לקבל על זה החלטה - היא רוצה לקיים פה עיר, היא לא רוצה לקיים פה עיר.

מר י. שפירא : אם יש הסכמה של משרד הבטחון למיקום סופי של הישובים הקיימים, מלבד המרכזים הגדולים הללו, אולי אפשר לבודד את הדבר הזה. עד שתהיה החלטה על הקמת עיר של 15 אלף תושבים.

השר א. שרון : אם ניקח את קרני-שומרון למשל, שם לא צריך שום דבר, יש שם 7,000 דונם שטח אדמה מרוכז, ואף אחד לא מפריע לבנות שם עיר. אפשר לגשת לבניית עיר שם.

מר י. שפירא : מה שמפריע זה אי קבלת החלטה. ואם יש הסכמה של משרד הבטחון....

השר א. שרון : זה לא נוגע בכלל למשרד הבטחון. יש שם שטח. זה לא בתוך מחנה צבאי. זה בתוך מחנה צבאי שהוקם אלמטרה הזו עצמה. יש שם שטח, יש שם אפשרות ומישהו צריך לבנות, זה הכל.

השר ג. פת : יש שם בעיה טכנית שצריך תקציב - ועל זה לא מדברים כאן בכלל.

השר א. שרון : לכן הדבר הזה שייך להחלטת ממשלה. צריך לבוא ולומר, למשל, כי אנו היום מחליטים לשים את הדגש על התכנית הזו שאבושה הציג כאן, או על תכנית כזו

השר א. שרון

פלוס דברים אחרים, או על תכנית כזו עם שינויים, או על תכנית אחרת. ברגע שתהיה החלטה כזו, אז יוקצו כל המשאבים לענין הזה. לכן אמרתי, אדרבא, תפנה לדבג הפוליטי שלך ותפעיל אותם..

האלוף א. טמיר : אנו ביקשנו לקבל החלטה על 2,500 יחידות דיור. ביקשנו לקבל החלטה להקים ב-3 השנים הבאות, במקומות האלה, 2,500 יחידות דיור, כדי שבכל מקום כזה יהיו כמה מאות טובות של יהודים. זה לנסיון. אין טעם היום להחליט החלטות על ערים.

השר א. שרון : לפי דעתי מה ששמענו היה מענין. שמענו את המחשבה, שמענו על המרפזים ועל עיבוי ירושלים. לפי דעתי צריך להציג תכנית שלמה, רחבה, כי יש לנו בעיות החל מבעיות הגליל. יש לנו בעיות של הביקעה. בעיני, מעלה-אצא אפריים זו נקודה בעלת חשיבות עצומה שצריך לפתח אותה במהירות. ובדרך כלל, אם רוצים שלאורך ציר יהיו חיים, צריכים להיות לא שני צדדים, לא רק צד אחד. כלומר, צריך להמשיך. יש לנו מחשבות רבות, אינני רוצה לפרט אותן כרגע. אנחנו נציג תכנית שלמה ואני מניח שההצעות האלה של משרד הבטחון יכנסו כחלק בתוך התכנית הכוללת.

האלוף א. טמיר : היות ובהגדרות אשיות המדינה כתוב כי פיזור אוכלוסייה צריך להיות משיקולים בטחוניים, ואנחנו צריכים לאפשר כל מיקום לאור שיקולים בטחוניים, אני מציע שתוצג תכנית של איך צריכה להראות ישראל, ובתשתית אנו נוכל להציג גם את הרעיונות שלנו.

השר א. שרון : אאלאף איזו שאלה - מה שאתם הצגתם היום יהיה חלק

מהתכנית הזו.

האלוף א. טמיר :

הרי זה גם חלק מהתכנית שלך. דיברנו על כך שנציג זאת היום בצורה קונקרטיה.

השר א. שרון :

הסברנו את הדבר הזה, זה חלק מהתכנית הכוללת. התכנית הכוללת תעשה בשיתוף כל הגורמים שעוסקים בנושאים האלה ומתאמים זאת באופן קבוע. תוצג תכנית שלמה ואח"כ היא תצטרך לקבל את ההחלטה של הדרג המדיני. יש דברים שלהם הדרג המדיני לא צריך לקבל החלטה. אם אנחנו הולכים להקים 18 ישובים בגליל, לזה לא צריך החלטת ממשלה. אם אנו הולכים להקים 2 ישובים ברמת-הנגב, לזה לא צריך החלטת ממשלה. על נושא של הקמה מעבר לקו הירוק והפעלת משאבים בהיקף רחב כפי שהוא, על זה צריך לקבל החלטת ממשלה היום. להגדיל את מספר המשפחות מ-40 ל-120 בקרני-שומרון - על זה לא צריך החלטת ממשלה, את זה צריך רק לבצע. ואם אנחנו מדברים על הגדלת מספר המשפחות בחארס מ-120 ל-200, גם לזה לא צריך החלטת ממשלה, את זה פשוט צריך לבצע. על זה כבר החלטנו כאן, לזה לא צריך שום החלטות.

השר ג. פת :

קיבלנו החלטה שמשרד הבינוי והשיכון יבדוק את התוספת של חארס ושל קרני שומרון. אין לי התנגדות, הרי בעקרון אנו מדברים על אותו הדבר, אבל יש לנו קצת מחשבות לגבי מה יש להוסיף, איך ומתי. אני מציע שנקיים על זה דיון.

השר א. שרון :

בהחלט אנו נקיים על זה דיון.

השר ג. פת :

זו גם היתה ההחלטה האחרונה. היא לא נוסחה נכון בפרוטוקול. ההחלטה היתה שיוטל עלינו

לבדוק את העניין הזה עד גבול של 200, 140, משהו כזה.

מר א. בראון : כן, אבל עבור חודש ולא הזמינו שום דבר,

אפילו לא 20. תזמינו, הרי לא חסרות

משפחות.

השר א. שרון : אני רוצה לומר משהו בנושא זה - צריך להבין

כי העברת משפחות זה דבר שקשור במועדים

מסויימים. אפשר להעביר משפחות בתקופת החופש, אך קשה מאוד להעביר

משפחות בתקופת הלימודים. לכן העיקוב של הבניה בקרני-שומרון

והעיקוב בהגדלת מספר המשפחות בחארס מ-120 ל-200, זה פשוט דחייה

לשנה. זה לא יעזור.

מר ג. א. מרגלית : התוספת של 80 היחידות בחארס איננה ראלית

לספטמבר. היא איננה ראלית - עם כל

ההבנה וכל הרצון של כולם לגרום לכך. מי שסייר בשטח, מכיר

את השטח וראה את עבודות ההכשרה. הראייה שהיינו צריכים להתחיל

בחארס בפברואר, ועכשיו ב-1 ליוני בקושי מתחילים לעלות על הקרקע

מפני שלא מסיימים את הכשרת הקרקע. עולים שם על חשתית שלא ניתן

להקים שם בתים.

השר א. שרון : האם הזמנתם את 80 הבתים הנוספים לחארס.

מר י. מרגלית : חברת "אשטרום", היום, עוד בתהליך יצור

של ה-120.

השר א. שרון : האם הזמנת את ה-80 הנוספים.

מר י. מרבליט:

אין לי בעיה של ההזמנה הזו.

השר א. שרון:

הזמנת או לא הזמנת, זו השאלה?

מר י. מרבליט:

לא הזמנתי.

השר א. שרון:

האם הזמנת את מאת הבתים הנוספים לקרני
שומרון.

מר י. מרבליט:

קיימתי דיון עם הקבלן והוא מוכן לבצע
ברגע שאתן לו אור ירוק. אין לנו תקציב,
אני צריך גם תקציב לענין הזה.

השר א. שרון:

יש לנו תקציב, אנחנו העברנו תקציב. אם
אתם לא רוצים לקחת תקציב שלכם, אז
אנחנו נעביר לכם תקציב מהתקציב ההתיישבות. זה אמנם מתאים מאוד,
אבל אין מה לעשות.

האלוף א. טמיר:

בהקשר לרעיון הראשון שאמרתי - מה הניע
את ההתיישבות, אני רוצה לתת דוגמא של
רעיון של מתיישבים - קדום. על קדום לא החליטו למשלה, אלא
עלו לשם הגרעינים מיוזמתם, והם נשארו שם לאחר שהועברו למקום
הקבע. לא היתה כאן כוונה לבוא ולהגיד שאין תכנון, אריק, לא
זו היתה הכוונה כאן. מה שאני הצגתי זה גם חלק מהתכנית שאני מכיר
שהיא חכנית אלוך.

השר א. שרון:

הבנו את הבעיה הזו. הבעיה הזו הובנה
עד הסוף, מכל הכיוונים.

מר מ. בן-מאיר:

אני לא רוצה להתייחס לתכנית אלא לדבריו
של האלוף טמיר על הקמת התשתית והבניה

מר מ. בן-מאיר

בהון עצמי של המתישבים. אני חושב שזה משגה בתפיסה של בניית מדינה שאין שני לו. זה לא חשוב באיזה גבול אתה בונה. אני לא מדבר על תפיסה פוליטית. אני מוכן לדבר על הגליל. אני מוכן לדבר על בקעת-צלמון שתיכף תוצג. אני מוכן לדבר על הגליל המערבי שהשר תמיר הזכיר. רק באמצעים ממלכתיים כבדים מאוד יבנו את הארץ ולא בהון עצמי של המתישבים עצמם, כאשר כל יחידה עולה היום למעלה מ-2 מליון לירות, על התשתית שהיא דורשת. אני מציע שפה לא ניטע בעצמנו את התפיסה המוטעית כאילו המדינה יכולה להשתחרר מהמעמסה הזו בכל גבול.

האלוף א. טמיר : לא אמרתי את זה.

מר מ. בן-מאיר : אז אני רוצה להציג את ההפך מזה.

האלוף א. טמיר : לא הצגתי זאת בקיצוניות הזו. אמרתי כי גם בשיטה של "בנה ביתך".

מר א. איתן : השיתי רוצה להסביר מהי המתכונת של "בנה ביתך", כי כאן זה הוצג, גם על ידי השר לנדאו, כאילו שזו בנייה במימון עצמי. בשיטה זו הממשלה מפתחת את השטח, המתישבים מקבלים הלוואות לרכוש את הפיתוח ולבנות את בתיהם זה לא משוחרר ממימון ממשלתי, אלא זה נותן יותר אפשרות למתיישבים לבנות לפי רצונם.

הח/49. תכנית ההתיישבות באזור צלמון

מר ש. רביד : בישיבות הקודמות אנחנו דיברנו על שני

אזורים בגליל, יותר בתחומי המערבי

והמרכזי - בגוש תפן וגוש שגב. אנחנו רוצים להביא עכשיו לאישור

הועדה ולידיעתה את הפרוגרמה של הקטע המזרחי.

בישיבה הקודמת נכנסנו ביחד פרוט לגוש

שגב, שהוא הגוש ששוכן בין כביש שפרעם-נצרת לכביש עכו-צפת.

מספר ישיבות קודם דיברנו על גוש תפן שהוא בין מעלות לגוש עכו-

צפת. היום אנו מדברים על הקטע המזרחי של הגליל שהוא בתחום של

קו כביש מגדל - מרר לכביש עכו-צפת, כשהוא תחום בקו מערבי לקיבוצים

עמידר וחקוק. היום זהו אזור שהוא ריק מהתיישבות יהודית, או רק

בתחילתה, ואנו רוצים לקשור אותו לאזורים המערביים ע"י יצירת הקשר

בין אמצ הישובים המערביים, דרך שטח אש 9, לאזור שגב. לאורך

הכביש הזה שמוביל ליודפת, שהוא למעשה כביש ערבה - סכנין, דיר-חנה,

והכביש שמחבר למרר, כל זה אזור שהוא בעל אוכלוסיה ערבית עצומה

ובעל אוכלוסיה יהודית מצומצמת ביותר.

אנחנו רוצים להביא תכנית לגוש צלמון

שמבוססת על 8 ישובים : 4 קיבוצים ו-4 מושבים. מ-8 הישובים האלה

היום קיימים ישוב מורן, שהוא יושב מתחת להר-חזון, לא רחוק מצומת

גבעת-חנניה, כלומר מצומת כביש עכו-צפת שמוביל לצומת גולני. זהו

קיבוץ של הקיבוץ המאוחד. הוא עלה לפני שנה ומשהו.

במרכז שטח אש 9 נמצא עכשיו בבנייה קיבוץ

לוטם. הגרעין שלו יושב בגינזור והוא יכנס לבתים, אני מניח, תוך

מספר שבועות. אלה הם שני קיבוצים של הקיבוץ המאוחד.

שני גרעינים נוספים, אחד של תנועת

המושבים ואחד של איגוד המושבים של הפועל המזרחי, יושבים בגבעת-
חנניה, את מתחת לביה"ס למ"כים, במחנה זמני, והם מיועדים
לאכלס שני מושבים באזור.

פרט לארבעת הגופים האלה שהזכרתי, אנחנו

מדברים על עוד שני קיבוצים ועוד שני מושבים שמיועדים לסגור את
הקטע המזרחי יותר של הגוש הזה. לשם אוריאנטציה - זהו מרר - הכפר
הערבי הגדול. זהו כביש מרר-מגדל, כאן עובר כביש עכו-צפת,
זהו נחל עמוד. כאן אזור התעשייה של צפת. אנחנו מדברים על תוספת
של עוד שני קיבוצים שני מושבים לאזור הזה. יש לנו פה אזור
יחסית קשה מבחינה פרוגרמטית, כמות הקרקע היא מוגבלת. מספר הישובים
נקבע על בסיס כמות הקרקע שניתן לאתר בפועל. אנו אומרים שאנו
רוצים להעמיד פה לרשות כל ישוב כ-1,000 דונם קרקע לעיבוד, כששאר
הפרנסה צריכה לבוא מתעשייה ומגידולים אינטנסיביים. אנחנו מקווים
שנצליח לאתר כ-8,000 דונם קרקע באזור הזה, אולי עם פלישה קצת
מזרחית לכביש טבריה-ראש-פינה מבחינת הקרקעות. זה נותן לנו אפשרות
להקים 8 ישובים. אנו נרצה למקום את הקיבוצים בעיקר יותר מערבית,
כי בקיבוצים הפתוחות התעשייתיים שלנו הם יחסית יותר פשוטים מאשר
במושבים, ואז שילוב של תעשייה ומטע יכול לתת פרנסה לקיבוץ. היום,
לאמץ קשור בתעשייה עם הקיבוץ הותיק כברי - והשילוב הזה עובד טוב.
ולוטם, שזה הקיבוץ השני, קשור עם גבת. בצורה כזו, החשתית הכלכלית
של הקיבוצים היא יותר פשוטה לביצוע לפחות בשנים הראשונות.

במושבים הנושא התעשייתי הוא הרבה יותר

פרובלמטי, לכן, בגלל המחסור בקרקע, אנו צריכים ללכת קצת יותר
מזרחה, היכן שיש תנאים אקלימיים מתאימים לפיתוח בתי מצמיחה, או
לגידולים אינטנסיביים שאינם דורשים קרקע ושבהם אלמנט הבאת הקרקע
הוא בטל לעומת סה"כ ההשקעה. כך המושב יהיה מבוסס על מטע פלוס בתי

צמיחה ולשם זה אנו צריכים טיפה לברוח מהאקלים הקר ולמקם את הישובים יותר מזרחה. וכך אנו אומרים שאנו רוצים למקם עוד 4 נקודות: עוד שני קיבוצים - קיבוץ אחד של האיחוד שיהיה קשור לעמיעד. כאן יהיה קיבוץ שלישי של הקיבוץ המאוחד, ועוד שני מושבים: האחד כאן, ויתכן שהשני יהיה כאן (האתר הזה עדיין נמצא בויכוח עם מערכת הבטחון, אני מקווה שנוכל למצוא דרך כיצד למלא את הצרכים ההתיישבותיים במקביל לצרכים הבטחוניים.

באשר לאתר הרביעי יש פה בעיה של איחור

שטח, אני מקווה שנצליח למצוא אותו.

בכל אופן, בצורה כזו, נדמה לנו שאנו

סוגרים איזה שהוא אזור, שלמעשה, לאורך כל אכביש מגדל - מר

מצד אחד, וכביש עכו-צפת בחלקו המזרחי, ואזור מר-עילבון -

צומת גולני, למעשה עד לפני שנה, עד שעלה קיבוץ מורן, פרט לבטיס

צבאי שהיה פה וחזון שממוקם בצד השני, למעשה לא היתה בו כמעט

התיישבות יהודית.

כפי שאמרתי, התחלנו את התכנית עם שישה

ישובים, כיוון שחשבנו שיש לרשותנו רק 6,000 דונם קרקע. היום

אנו חושבים שנצליח לאתר 8,000 דונם קרקע, לכן אנחנו ממליצים להקים

פה 8 ישובים ולא 6 אגבאל ישובים.

מהו סדר גודל האוכלוסיה שתהיה כאן?

השר ח. לנדאו :

סדרי הגודל שאנו מתכננים עליהם זה 100

מר ש. רביד :

יחידות לישוב, כלומר, אוכלוסיה בוגרת

של בערך כ-250 נפש לישוב.

מה עם גרעין "רפאל" המושבה באזור 9.

השר ג. פת :

מר ש. רביד : זה אזור שגב. קיבלנו על זה החלטה בישיבה שעברה. זה בכלל לא מוצג פה.

השר ג. פת : אני לא יודע, אני רק חושב בקול רם, האם בתחילת שנות ה-80 עדיין צריך ללכת לפי דפוסי מחשבה של הקמת קיבוצים. אין לזה כל קשר עם השקפה פוליטית, אבל מאיפה בא הרזרבואר הזה של מתיישבי הקיבוצים החדשים? בדרך כלל הם בני הקיבוצים הותיקים, ברובם הגדול. כך אמרו לי אנשי הקיבוץ הארצי. נהירה מן העיר על הקיבוץ היא מאוד שולית. אבל נניח שלא. אינני יודע האם אנחנו עושים בחבונה כאשר אנו ממשיכים באותה מתכונת : 3 קיבוצים - 1 מפד"ל, 1 הקיבוץ המאוחד, 1 הקיבוץ הארצי. אותו מפתח כמו שהיה תמיד ועוד כמה מושבים ליד זה. אני חושב שרצוי לחשוב היום על העניין הזה. לקיבוצים יש בעיות מיוחדות. הקיבוצים עברו לתעוש, הקיבוצים עברו לעבודת חוץ - עבודת חוץ שבאה אליהם ועבודת חוץ שהם יוצאים לעבוד בה, ואינני יודע האם הקיבוצים היום משרתים את השרות הנאמן, החשוב והעצום שהם שרתו את המדינה בתקופה האחרת.

כמו כן הייתי רוצה לשאול - מהי העלות למדינה? פה הרי מדובר על הכל בכספי מדינה. פה אין שום השקעה עצמית, לא של התנועות הקיבוציות ולא של הקיבוצים הותיקים שכביכול הופכים להיות מין פטרונים של הקיבוצים החדשים. מהי העלות בנפש להקמת ישוב כזה לקופת הלאום.

אני חוזר על מה שאמרתי בישיבה הקודמת - לדעתי צריך לעודד כל צורה של התיישבות בגליל, אבל 6 קיבוצים, 7 קיבוצים, זה תוספת של 600 איש - 800 איש, אולי אחרי 10 שנים 1,500 איש לגליל העליון. זה לא משמעותי מבחינת המטרה שלנו לשנות

מר ש. רביד

עוברים באמצע היום. אני לא מגזים. זה לא מעבר לקו הירוק.

השו. א. שרון : אם אפשר להקל עליך, אתה אחד הבודדים

שעובר שם.

מר ש. רביד :

ולצערי הרב, אותה אוכלוסיה שרוצה להגיע

לגליל, איננה מגיעה לצפת. ואני רוצה

לומר לפורום הזה בלבד, כי בתמרה יושבים יותר ערבים מאשר יהודים בצפת, וזה אחד הכפרים באזור. משנת 1952 אחרי קליטת גלי העלייה ההמונית ועד היום, אוכלוסיית צפת לא השתנתה, פרט לסלקציה שלילית. אני מדבר על מספרים - זה 13 אלף או 14 אלף לעומת 11 אלף.

אז לא מורן ולא לוטם יתגברו על 250 אלף ערבים בגליל. אף אחד לא משלה את עצמו. הם יגיעו מ-200 מבוגרים ל-400 מבוגרים כשהם יצאו לביסוס. זה לא ישנה את המאזן הדמוגרפי, אבל זה יוצר תפיסה מסויימת, זה מכסה שטח. כשאתה מצרף לזה את המטעים, את הנסיעות וכו' זה מכסה שטח מסויים, זה יוצר נוכחות יהודית בגליל. המשקל הדמוגרפי הוא בצפת, אם בכלל.

עכשיו, אם שמתם לב, גם כשהצגתי את הנושא

של תפן ושגב, אא וגם כשאני מציג את מורן, אין פה חלוקה - אחד לזה, אחד לזה, אחד לזה. יש פה בפרוש רצון לבנות אזורים שההזדקקות לשרותים שלהם היא הומוגנית, על-מנת להתגבר על חוסר יתרונות בגודל שיש להם בהספקת שרותים.

יחד עם זה, אינני יודע לענות על המספרים

היום בהשוואה, אבל במחקר שגמרנו שהתייחס לשובים עד שנת 1967, לקחנו מדגם של 200 משפחות שירדו מאניה מסויימת -100 הופנו לערי פיתוח ו-100 הופנו לשובים בתענך - בדקנו כמה עלה לישוב את עלה וכמה גרם לישוב את אלה ומה הן התוצאות גם החברתיות וגם הכלכליות. המחקר מדהים ומצער. מה שברור הוא שבהתיישבות אמצעית, בסופו של

דבר ההשקעה למשפחה זולה ביותר. כי הטעות שעושים כולם - ברגע שלוקחים את עלות המשפחה לאשדוד, שוכחים לחלק את הנמל למספר הפועלים שלו, וכשאנו לוקחים את העלות להקים קיבוץ, או את העלות להקים מושב, אנחנו כוללים בזה את רשת המים או את החממה. ושם אנו הקמנו נמל, הוא לא בבעלות הפועלים אבל הוא בהשקעה של המדינה. הדברים הם מפחידים גם מבחינה חברתית, גם מבחינת אחוז פשיעת הנוער, גומרי בית-ספר תיכון וכו'. אבל זה סיפור אחר. זה כבר סיפור בתחום החברתי, אבל בתחום הכלכלי ההוצאה היא פחותה. היום אנחנו מדברים על סדר גודל של הוצאה למשפחה וזה די דומה בין קיבוץ למושב. * בקיבוץ זה טיפה יותר זול מבחינת השקעות המדינה. סדר הגודל הוא בסביבות כ-1.25 מליון - 1.50 מליון לירות באזורים הפשוטים יותר ואילו בעיר זה 2 מליון.

השר א. שרון : עלות המשפחה בעיר, העלות למדינה, בתל-אביב אשדוד וכו' שם זה עולה למדינה 2 מליון לירות, כאשר בהתיישבות הכפרית זה עולה 1.50 מליון לירות. זה בחישובים הכלליים.

אז שוב, אפשר לעשות מכאן השלכה על הויכוח הקודם על "בנה ביתך" וכו', אבל אני בכל אופן משוכנע (ואנו רואים את זה לאורך כל הדרך) כי פריצת הדרך חייבת להעשות כך. אפשר יהיה לדבר על שיחוף אזורי גדול יותר, על שילוב בין הקיבוצים והישובים השכנים ובין המושבים והישובים השכנים. הגענו כבר למערכות חינוך משותפות, למערכות אזוריות, אבל יחד עם זה, אנחנו מנסים לשמור על אזורים הומוגניים. כלומר, נדמה לי שאין בתמונה הזו שום דבר שעומד בסתירה לפתרון הבעיה הדמוגרפית. זה לא צריך לפתור את הבעיה הדמוגרפית, זה צריך לפתור את בעית השטח. זה על רגל אחת.

מר י. שפירא : לדבריו של השר פת אני רוצה לומר דבר מה.

אינני יודע האם זה המקום לדון בענין

הזה, אבל זה א' - ב' כל כך ברור. אני קצת מצטער על נימת

ההתנצלות של שמעון ודבריו בענין ההתיישבות. אולי באמת פעם כדאי

לקיים דיון בועדה על הדבר, לא באופן אופרטיבי. על צורות התיישבות.

דבר נוסף - אין שום שיטה שתכסה את צרכיה

של מדינת - ישראל. יש הרבה פתרונות ושום פתרון איננו מנוגד

לפתרון אחר. האם הצעה כזו מנוגדת להקמת עיר בגליל? ובאשר

לערים בגליל - האם קם איזה שהוא גוף ציבורי שמוכן לשאת אותן?

בין אלה שחושבים שזו הדרך להתיישבות הצרופה - האם קם איזה שהוא

גוף שמוכן לבוא ולומר כי הוא נושא את צפת? לא מבחינת בינוי

ושיכון, אלא מבחינת הקמת ישוב שעונה על הבעיות החברתיות, על

משיכת אנשים, אוכלוסיה וכו'. גוף נושא פוונתי - כמו שקמו אנשי

ההתיישבות והמתנחלים והקימו את הישובים הללו והם נושאים אותם,

יקום גוף ציבורי ויגיד: "אני נושא את כרמיאל". לא קם גוף כזה.

למעשה כל הערים הוקמו על ידי משרדים ולא על ידי גופים ציבוריים

(תנועות).

מר מ. בן-מאיר : פשר פת, ברשותך, אני רוצה לתאר מה

המצב שם בכל זאת, כדי להדגיש את הנושא

של סגירת הרווחים. מה זה הגוש ערבה - סחנין - דיר-חנה - המסובים

כאן צריכים לזכור מיום האדמה. היום הם מבטיחים לנו בפה מלא,

שאם לא ניתן להם מים, לא בתנאים שאנו נותנים ליהודים, אלא על

מגש של כסף, הם יערכו לנו גם את יום המים - אני מצטט מילולית

מה אמרו. ומה המצב שם? המצב שם שהם מכשירים היום טרשים, ללא

שום שיקולי כדאיות כלכלית או חקלאית, עד לבית היהודי האחרון או

מר מ. בן-מאיר

הראשון, ממש עד לפתח החלון. זהו המצב. אז לוא היה צריך אפילו רק לתפוס את המרחב הזה, אינני יודע תחת איזו כותרת, הייתי ממליץ לתפוס את המצב, ללא כל שיקול מהי צורת ההתיישבות ההולמת יותר את האזור הזה.

נקודה שניה - לשם זה, לא פחות מאשר לשם אימונים צבאיים, סגרו את שטח 9. והראייה, שאנו מושיבים את שגב בשטח 9 ואיננו משנים את הגדרתו כשטח אש, שמא יבואו בעלים אחרים לתבוע את חלקם. כלומר, הבעיה של יצירת בעלות יהודית במאחז הזה היא בעיה קרדינאלית. היא עומדת לפני כל שיקול אחר. אג

נקודה נוספת - אני חושב שאין פה איש שעינו צרה בהתפתחות של שלומי, כרמיאל וכו', אבל גם אם הן תתפתחנה כפי שאנו מקווים, הנסיעה משלומי לכרמיאל תהיה דרך כפרים ערביים? והשר פת, אני ממליץ שהועדה תלך לראות - בשטח 9 עצמו הסגור על-ידי צה"ל ישנה התיישבות ערבית. אני אחראי לדברי. ולא בהחבא, אלא בריש-גלוי.

נקודה נוספת - אני מציע לעבור לאורך הכביש המוליך לאילת (זאת מתוך מודעות לאיכות של אגרופיים) הכביש עובר שם, במקומות מסויימים, במרחק של עשרות מטרים מקו הגבול הבינלאומי. איזה פתרון אחר יתן בטחון לנסיעה בכביש הזה אם לא פיזור של ישובים, איזה בטחון אחר? איך ניסע שם אם על כל מדרך כף רגל לא יהיה ישוב יהודי? אז אני לא חושב שהתפיסה שבנתה את ההתיישבות ואת הארץ ב-30 השנים האחרונות, ללא כל התייחסות לצד הפוליטי, היא תפיסה שעבד עליה הקלח היום.

אני רוצה לציין שאנו עובדים בשיתוף פעולה

אל"מ ב. נגל :

מלא עם מר רביד ואנשיו בכל נושא הקטכנון

של הישובים פה. אבל חובתי להתריע על 3 נקודות שטרם סוכמו:

א. לגבי עמיעד ב'. פה יש בעיה. אנו נסגור את עבודת המטה בשבוע הבא. אבל יש שם בעיה, יש שם ימ"ח והאחד עולה על השני, וצריך להחליט מה - או זה או זה. המדובר בעמיעד ב' ובימ"ח שבשטח אש 115.

ב. נושא של הישוב ש נמצא בתוך שטח אש ואנו צריכים לקבל מהדרג הצבאי אישור שזה יפסיק להיות שטח אש עם כניסת הישוב למקום. המדובר בשטח אש 100 /א.

ג. המחנה הזמני של גבעת חנניה - המחנה הזמני של גבעת חנניה נמצא בתוך תחום הבטיחות של הימ"חים של חזון, הר לבנין. אסור שם להושיב אנשים, כי תחום הבטיחות של התחמושת שמאוכסנת בימ"ח זה בדיוק במקום הישוב, וזו סכנת נפשות.

השר א. שרון:

ראשית, אני מציע הצעת החלטה המאשרת

השלמת גוש הישובים בצלמון להיקף של

8 ישובים, מתוכם 4 קיבוצים ו-4 מושבים.

כאשר המגמה שלנו במושבים היא לתת, כפי

שנהגנו באזור תפן, מקום התיישבות לבני מושבי ההר. כך הם גם

שני הגרעינים שיושבים היום, הן של איגוד המושבים של הפועל המזרחי בתפן

והן של תנועת המושבים בגבעת חנניה, אלה הם בני המושבים של הגליל,

כך גם שני המושבים האחרים יהיו לבני המושבים של הגליל.

לגבי הקיבוצים, כדאי כאן לציין ביחס

לדברים שנאמרו כאן כי לוטם וגם מורן, שניהם ישובים הבנויים על

אוכלוסייה עירונית. לוטם כולו, בלי יוצא מן הכלל, זה גוף שבו

יושבים אנשים שנענו למודעות שפרסם הקיבוץ המאוחד להצטרפות לגוף

קיבוצי. הרכב הציבור שם הוא כזה שחלק ניכר הוא אקדמאי מגיל 20

עד 36, כולם אנשי צעיר שנענו לקריאה ובאו לחיות את צורת החיים

הזו. גם גרעין מורן בנוי באותה צורה. וגם הישובים הקיבוציים

המתוכננים היום, חלק מהם באזור תפן, גם כן בנויים על אותו עקרון.

כך שאני מקווה שלא תהיה התנגדות לקבלת החלטה.

אני הייתי רוצה לומר כמה דברים -

אני בעד לבחון כל דבר, חמיד, מחדש. אבל אם יש דבר שהוכיח את עצמו

במאת השנים האחרונות, זו הייתה התיישבות. לדעתי, אין דבר שעמד

במבחן כמו התיישבות. שום דבר אחר. היו הצלחות גדולות, היו הצלחות

יותר קטנות, היו כשלונות, אבל זה דבר שעמד במבחן באופן מוחלט.

במקום שלא התיישבנו הוא לא בידנו. זהו המבחן הראשון. אפשר לקיים

מאה דיונים על צורות התיישבות - ואנו גם נקיים פה דיון על צורות

התיישבות, זה יכול להיות דיון מעניין מאוד, אבל ראשית כל צריך

השר א. שרון

ליישוב, וצריך ליישב אנשים שמוכנים להתיישב, זה לא ענין תאורטי. אתה יכול ליישב אנשים שקיימים היום במסגרת של תנועה מסויימת, ואם היום לתנועת המושבים יש כך וכך גרעינים, אז הם יעלו אפילו אם זה נראה, כביכול, איזה מבנה אנכרוניסטי. הם האנשים שהצליחו לכנס ולגדל את האנשים כך שיהיו בידיהם האנשים האלה. ואם מדובר היום על כך שיש לתנועות הקיבוציות כך וכך אפשרויות ליישב חברה צעירים, אז ראשית כל צריך להתיישב. הדיון התאורטי יכול להיות דיון תאורטי. אם הוא יצמיח איזו שהיא מחשבה נוספת של צורת התיישבות נוספת מעבר לקיבוץ, למושב על סוגיו השונים ולמושבות, תבוא א הברכה על כל מי שימציא משהו חדש. בינתיים מישו צריך לעשות מה שקיים ולא לעכב שום דבר בתחום הזה.

אני רוצה לומר כי יש דבר שנקרא :

"יהוד הגליל" ויש דבר שנקרא : "שליטה בגליל". ללא התיישבות כפרית, אפילו עם מספר היהודים שיחיו בגליל יעלה על מספר הערבים, אנחנו לא נשלוט בגליל, בשום פנים ואופן. וההתיישבות העירונית תוחנק לחלוטין על ידי זה שכל השטח יסגר. מעלות יכולה להיות עיר בעלת 50 אלף תושבים והלוואי ותהיה בהקדם עיר בעלת 50 אלף תושבים, היא תהיה בעלת 50 אלף תושבים והגליל לא יהיה שלנו, כי בעיר, מטיבה, יש בה שטח מצומצם. וישוב חקלאי, יש לו מטעים ויש לו דרכי שדות, ויש לו שטחי מרעה מגודרים ויש לו מערכות אבטחה, ויש לו קווי מים ויש לו בריכות, ויש לו מכלול שלם שנותן לו שליטה בשטח. לכן אינני מציע היום לגמור בנושא זה דבר. מה עוד, שההתיישבות, בכלל, זה נושא וולונטרי. אף אחת לא יוכל להכריח מישהו להתיישב בצורת התיישבות אחרת מכפי שהוא רוצה להתיישב בה, הגם שהוא חושב שבשנות ה-80 זה אנכרוניסטי.

אם יבוא איזה שהוא גרעין ויגיד שהוא

רוצה להתיישב בצורת התיישבות אחרת מהצורות המקובלות, אינני רואה

כל מקום לסרב לו. נקבל אותו בזרועות פתוחות ונעזור לו בכל, ובלבד שיעלה להתיישבות.

אני רוצה לגעת בנקודה של כספי

המדינה - ראשית, לגבי השקעות בכלל, לא נתנו כאן פרטט של מחירים כמו : כמה עולה לנו הקמת משק חקלאי בביקעה. אבל גם לא אמרנו כמה עולה לנו הקמת משק בישוב עירוני שיהיה בשומרון. פה המחירים הם גבוהים יותר. אני מעריך - כ-2.5 מליון לירות למשפחה. אבל אם אני אקח היום ישוב כפי (הקיבוץ זול קצת יותר בגלל מבנהו מאשר המושב) בתחומי הקו הירוק, בתחומי ההתיישבות המקובלים, כפי שהם מקובלים, עולה לנו בין 1.25 - 1.50 מליון ליישב משפחה בישוב חקלאי, וכ-2 מליון, ליישב משפחה בישוב עירוני. אבל זו בכלל לא השאלה. מבחינתי, לוא אפילו היה עולה פי 5 להתיישב במקום הזה, היו א יושבים שם. בסופו של דבר, היום, באביבים, לא יושבת עיר, יושב מושב, לא יעזור שום דבר. ובנאות הכיכר לא יושבת עיר, בנאות הכיכר יושב מושב, ובסמר יושב קיבוץ. זה לא יעזור שום דבר. בנצר-חזני, ברצועה, יושב מושב, לא יושבת שם עיר, ואם לא היה יושב שם היום גוש המושבים האלה שהם 3 מושבים שאליהם א הצטרפו גם קטיף ה' וקטיף ו' - ישובים שכבר אושרו בעבר, השטח הזה יתמלא כולו באוכלוסיה ערבית. ואם לא היינו סוגרים במורג הנמצאת בדרום הרצועה את השטח - ויש שם היום 1,600 דונם שאפשר להקים שם ישוב ויש כבר החלטה על איזרוח המקום הזה - היה יושב שם בוודאות ישוב ערבי. כי בזמן שגידרתי את השטח הזה כשהייתי אלוף פיקוד הדרום, השטח היה שם 4,000 דונם, והיום יש בקושי 1,600 דונם. והדברים האלה לא קורים תוך שנים, אלא תוך חדשים. כך שבכלל, בנושאים האלה, מי שרוצה לחיות בארץ ישראל הוא צריך להבין שיש ישובים עירוניים, ומשקלם הוא אדיר - זה מרכז האוכלוסיה, אבל יש אותה מערכת שמבטיחה

השר א. שרון

ומגינה עליהם. היום עיר לא תוכל להבטיח את הערבה. לא יעזור שום דבר. כדי שאפשר יהיה לחיות באילת ויהיה קשר לאילת, כדי שאפשר יהיה לחיות בבאר-שבע, וכדי שאפשר יהיה לחיות בכל המקומות האחרים, צריך מערכת של ישובים כפריים רחבים שיש להם את כל היתרונות - הן מבחינת סגירת שטחים, הן מבחינת המוטיבציה של האוכלוסיה שלהם, הן מבחינת סיפוק צרכי המדינה, אם זה כלפי פנים - החקלאות היגיעה היום, ברוך השם, לסיפוק של 90% מצרכי המדינה במוצרי חקלאות, אם לגבי יצוא וכו'. החקלאות היום זה הדבר היחידי במשק שהיצוא שלו, או היצור שלו, גמל במוצע ב-10% בשנה, השנה, ובכל השנים האחרונות, ב-7% קבוע כל שנה. לכן אני לא רוצה לעלות בכלל על הדעת אפשרות של שינוי היחס בנושא ההתיישבות.

לצמצא אני רוצה לגעת בנושא המימון.

המימון עד היום, לצערי, המימון של השתיית הראשונית, הוא 2.5 מליון לירות לישוב, אבל אני יכול לומר לכם בוודאות כי ישוב כזה עולה 6 ו-8 מליון. ושיהיה ברור לכולם, המימון הזה נעשה ע"י קידום כספים ע"י התנועות. עם כל הרצון שלי לקדם כספים, נוכח המצב שלנו עד היום, הרי אנו לא עושים זאת. לכן לבוא היום ולומר - 'כל מה שקורה שם נעשה על חשבון המדינה' לדעתי זה הטלת כתם, ועובדתית, זה דבר לא נכון.

היום, כשאנו מקימים ישוב, מה זה 2.5

מליון לירות, זה שום דבר. זה מה שאנו משקיעים. ומי מקדמם את הכספים? ארגוני הקניות מקדמים. התנועות הקיבוציות מקדמות בסכומים של מאות, מאות מליוני לירות.

הן מקדמות זאת על חשבון התקציבים

השר ג. פת :

שלהם, כמפורעות, נומינאלית, הן מקבלות חזרה את הכסף כעבור שנתיים - שלושה. בסופו של דבר זה כסף של המדינה

אבל אינני מתנגד לזה. אינני חושב שאפשר להקים קיבוצים ומושבים
שלא ממימון מדינה.

ששאתה לאגף את השאלות

השר א. שרון : כשאתה לוקח את התשתית בתל-אביב ובאשדוד,
שם לישוב משפחה זה 2 מליון לירות.

מר מ. בן-מאיר : ראש עיריית תל-אביב מציע שגם התחנה
המרכזית תהיה מכספי המדינה.

השר א. שרון : טוב רבותי, אנו היום סיכמנו :

- א. שתפוח עובר לטפפולה של המחלקה להתיישבות.
- ב. אישרנו את תכנית ישוב אזור צלמון.
- ג. שמענו את הסקירה ואנו מודעים למערכת הבטחון על הסקירה שמסרו
כאן.

ההודעה שאנו עומדים להוציא היא ההודעה

הבאה (אהרון ליסנסקי ימסור אותה) : הועדה להתיישבות אישרה
בישיבתה היום תכנית ליישוב אזור צלמון אשר בגליל המזרחי. התכנית
כוללת הקמתם של 8 ישובים והיא מהווה המשך לאישור תכניות התיישבות
ע"י הועדה בגוש חפן ובגוש שבגליל. בזה גמרנו את הצגת שלושת
הגושים.

מ ח ל י ט י ם : לאשר השלמת הקמתו של גוש הישובים באזור
צלמון להיקף של 8 ישובים, מתוכם 4

קבוצים ו-4 מושבים.

הח/50. מימוש החלטות הממשלה בתחום הבניה בישובים חדשים,
לאור בעיות תקציביות.

השר ג. פת : יש לי הערה לגבי הפרוטוקול של הישיבה

האחרונה. רק לצורך הפרוטוקול : לא

נגענו בכל נושא התקציבים לגבי אותם הישובים שנמצאים בטיפול
 משרד הבינוי והשיכון. לא נפתרה הבעיה התקציבית, לא באשמת הועדה
 הזו ולא באשמת המרכיבים של הועדה הזו, אבל הבעיה של 43 מליון
 לירות לחארס עדיין לא נפתרה. 43 מליון הלירות הראשונים שאושרו
 עוד לא עברו דרך ועדת הכספים של הכנסת ולכן עוד לא קיבלנו את
 הכסף. כמו כן לא נפתרה הבעיה הכספית של קרני שומרון ויש עוד
 זנבות קטנות.

השר ח. לנדאו : האם אתה נזקק לאישור ועדת הכספים להוצאת

כסף מתקציבך?

השר ג. פת : לא, זה כסף נוסף שועדת הכספים לא אישרה

עדיין. מכיוון שאנחנו מדברים על תוספות

גם בחארס, גם בקרני-שומרון, גם בגבעון ויתכן שגם באלקנה, אני
 מבקש שבפרוטוקול ירשם כי הנושא התקציבי חייב גם כן לקבל את
 הטיפול הנאות.

מר א. בראון : אבל צריך להזמין את הבתים. זה נדחה כל

הזמן. זה לוקח זמן מהזמנה עד הביצוע,

צריך להזמין את זה. אנחנו נעבור עוד מעט את החורף.

השר אצ' שרון : אתה יכול להיות שקט שנעבור את החורף.

השר ח. לנדאו : אני רוצה להציע לעשות מייד את התהליך של האישורים הפורמאליים שמעכב את העבודה, על מנת לקבל אישור לתקציבים הדרושים. צריך להעבור זאת מייד.

מר ש. רביד : המקור התקציבי של הנושאים שדיבר עליהם שר הבינוני והשיכון, פלוס הדברים הנוספים שהם באחריות החטיבה להתיישבות, כל אלה ביחד מהווים את הבסיס לניצול הרזרבה של ה-170 מליון לירות שקיימת בתקציב הפיתוח של משרד החקלאות להתיישבות חדשה. כבר הבוקר סיכמתי את הרפרנט של משרד האוצר שעוסק בזה שאנו נגיש את זה והנושא יזרום לוועדת הכספים. זה לא יעזור, זה יקח זמן, אבל סיכמתי עם משרד הבינוני שאנו נגיש מיד את הצרכים ואז נעביר זאת לוועדת הכספים, כי באופן טכני-פורמאלי זה צריך לעבור בצינור כזה.

השר א. שרון : יש שאלה אחת עקרונית - בסופו של דבר יש מצב שהוא קצת אבסורדי. חארס תהיה עיר. היא לא תהיה ישוב כפרי. יש לה כל הנתונים להתפתח לעיר. קרני-שומרון תהיה עיר. גבעון תהיה עיר. יש כאן מצב שהוא סה"כ על גבול האבסורד - שהתקציבים האלה באים מתקציבי ההתיישבות. היום אנו מוציאים את הכספים האלה מתקציבים שנועדו היום להוסיף ישובים בבקעה, או לחזק ישובים שנקבעו ככפרי תעשייה. גם לפי התכנית של משרד הבטחון בשומרון לא תהיה עיר, בשומרון יהיה כפר תעשייתי. לא יעזור שום דבר, יהיה כפר תעשייתי. ובתפוח יהיה כפר תעשייתי. וכך אנו לוקחים היום כספים שנועדו למטרות האלה ומשתמשים בהם. אני עושה את זה כי פשוט אין לי ברירה, אני חייב להזיז את הנושא הזה. ואני לא אומר זאת למטרות ניגוח. אני פשוט מעלה פה בעיה. נשאלת השאלה, האם אתם לא יכולים מתקציבים שלכם, כמו שאתם בונים, להשתתף בנושא הזה. לא שאנו נשמור את תקציבנו למטרה אחרת, כי

השר א. שרון

כולם רוצים את אותה המטרה. אבל אם בטיפולכם יש עיר, מדוע אתם לא יכולים ללכת ולבנות את זה מתקציבכם.

השר ג. פת : כי זה לא נלקח בחשבון בהכנת התקציב. אני

מוכן להגיש בקשה לתקציב נוסף. עד עכשיו

העבירו אותנו תמיד לתקציב ההתיישבות. אני ביקשתי לפרוטוקול שיהיה כתוב שהנושא התקציבי לא נפתר, נלך ביחד לאוצר ונפתור את הבעיה. לא משנה מאיפה בא הכסף, אבל הכסף צריך לבוא מאיזה שהוא מקום.

השר א. שרון : מאחר ומדברים לפרוטוקול, הנושאים האלה

נידונו בין משרד הבינוי ובינינו פעמים

רבות, עוד לפני שהגענו קרוב לשנת התקציב הנוכחית. אני בנושא הזה הלכתי והשתמשתי ברזרבה הכספית שישנה, ורק בגלל דבר אחד - משום שלא היתה לי הענות לגבי כן מצד שותפים אחרים. את הבעיה של שימוש בכספי משרד השיכון והבינוי למטרה הזו העלאתי מלכתחילה, כי יש כאן ג דברים ברורים. אלה מקומות עירוניים. בעיני היה חשוב, ראשית כל, ליישב את 200 המשפחות בחארס. איך תהיה אח"כ ההתחשבות זו שאלה אחרת. אבל יש כאן בעיה, שלפי דעתי, גובלת בחוסר הגיון משווע. קרני שומרון לא תהיה ישוב חקלאי, זו תהיה עיר ולמה אנו צריכים, מתקציב ההתיישבות, לממן את קרני שומרון, זה לא ברור לי. אבל כשלא היה לי מימון אחר ולי היתה בעיה להוסיב את המשפחות בקרני שומרון - ואני רוצה להגיד לכם שאם לא היינו מושיבים אותן בקרני שומרון, היום הן לא היו עולות לקרני שומרון? בזה זה היה נגמר סופית - אגף לקחתי מהתקציב הזה. עתה צריך לזרז את כל הפעולות האלה, להעביר אותן. אבל כללית, הכספים למקומות שנועדו להיות ערים צריכים לבוא ממקורות כספים של משרד

השר א. שרון

של משרד הבינוי והשיכון. כמו מעלה - האדומים. אז למצפה-יריחו העברנו כסף שלנו. העברנו כסף להתיישבות כאשר ראינו את זה כדבר צדדי ובבלל כל מיני בעיות מיוחדות שהיו בזמנו. אבל אנחנו הולכים כרגע להרחבת המרכז האזורי של גוש עציון. כיוון שהוא צפוף מאוד, אנו ממשיכים לבנות אותו מהצד המזרחי של הכביש. אז טוב, אנו לא נוכל לבנות אותו, זה נושא שהוא כולו בטיפול שלכם ולא בטיפול של המחלקה להתיישבות. תקחו זאת בחשבון.

השר ג. פת : אני לא בא לבקש כסף מהועדה הזו, אני רק אומר שצריך שנעשה מאמץ משותף כדי למצוא את הכסף. בתקציב הקיים של משרד הבינוי והשיכון זה לא מצוי.

השר א. שרון : אני מציע פגישה משולשת של שר הבינוי, שר האוצר ושלי בנושאים האלה, נציג בדיוק היכן הם עומדים וכיצד ניתן לפעול.

מר י. שפירא : אני הבינותי כשאתה הצעת את ההצעה הזו בישיבת ועדת השרים הראשונה שבה השתתפו החברים החדשים בהנהלה הציונית, שזוהי הצעה לפתרון זמני ולא פתרון קבוע. נאמר אז שהכספים האלה לבינוי אינם מיועדים לכך ומחניקים ישובים צעירים העוסקים בחקלאות וחשוב שיהיה בכך פתרון צמצא בתקציב הנוכחי.

השר א. שרון : זה איננו שייך לישובים הצעירים. בעיני, שומרון זה גם כן ישוב צעיר.

מר י. שפירא : בינינו אין ויכוח על חשיבותם של הדברים, השאלה היא מאין מ באים הכספים. קיבלת על

מר י. שפירא

עצמך להפגש עם שר האוצר בענין הזה, תפגש איתו ותסכמו.

השר א. שרון :

אני נורא מצטער, אבל עד היום לא הצלחתי

לקיים את הפגישה המשולשת בין דולצין

שר האוצר ואני. דולצין לא יכול היה להתפנות. אני מקווה שעם

שובו ב-28 לחודש נוכל לקיים את הפגישה. לא היתה לי בעיה לתאם

זאת עם שר האוצר, היתה בעיה לתאם זאת עם דולצין. משהוא יחזור

נקיים פגישה לעלות את הנושא הכספי של הישובים.

אני גם רואה את הסידור הזה כסידור זמני.

לי היתה בעיה - האם אנחנו צרימים להעלות את קרני שומרון או לא

צריכים להעלות את קרני שומרון? האם אנחנו צריכים להכנס להארס

ולהתחיל לעבוד או לא צריכים להכנס להארס ולהתחיל לעבוד?

מר א. בראון :

ומחר תהיה בעיה של המעקפים להארס.

השר א. שרון :

נכון, יש לנו בעיה נוספת ואני מוכן לומר

זאת פה בצורה מלאה.

מר א. בראון :

אי אפשר לנסוע דרך הכפרים האלה, יש לנו

כבר צרות צרורות. עוד מעט יתחילו לנסוע

עם הילדים, להוביל אותם בוקר וערב לבתי הספר אאאאאא ואי אפשר

לנסוע דרך הכפרים הערביים. המצב הוא שכל הדרכים פרוצות - מערכת

הבטחון בזמנו פרצה. כל מה שצריך זה לשים אספלט. בסוף צריך יהיה

להוציא את הכספים האלה גם מתקציב ההתיישבות.

השר א. שרון :

כדי שאפשר יהיה להתקיים בתפוח ובהארס, לנו

אין מנוס, מאחר וציר חוצה שומרון לא בוצע,

לא הועמדו עדיין המשאבים הכספיים לנושא הזה, ויש בעיות כספית קשות.

כיוון שאנו עומדים בפני בעיה קשה ביותר של אפשרות הבאת הילדים לבתי הספר שלא דרך הכפרים הערביים, אנו הולכים קרקע לקחת מתקציב ההתיישבות מספר מליוני לירות, כבר פנינו לקרן הקיימת, כדי שתבצע מעקפים שקיימים עוד משנת 1967. זאת בדיוק כשם שפניתי על חשבוננו את הכביש שמחבר את נבי-סלה עם גבעת כח. זה כסף שלקחתי ממספים שלנו ובניתי אותו. העברתי כסף לקרן-הקיימת ואיתו היא בנתה כביש יפה מאוד ויש שם כביש.

לנו אין ברירה. הגישה לי היא כזו (ואנו מדברים פה גלויות, אין פה מתיחת ביקורת) בעיני, ראשית כל, צריך לעשות. הילדים של הארס יצרכו לנסוע לבית - ספר, לא יעזור שום דבר. אני לא יכול להעביר אותם לבית-הספר דרך הסימטאות הצרות של הארס הכפר, בידיה ומסחה. למזלנו יש שם עוקפים לא סלולים שנעשו על ידי הצבא ב-1967. לכן אני מעביר עכשיו 6 מליון לירות לקרן-הקיימת, ותוך שבועות ספורים יהיו שם מעקפים סלולים. אם אתה שואל אותי האם אני צריך לעשות זאת? התשובה שלי היא-לא! ואם אתה שואל אותי האם לא ניסינו אצל כל גורם אחר שיעשה את הדבר הזה, אומר לך שניסינו. ניסתי, ובסוף הגעתי למסקנה: יש לי שם ילדים, אני צריך להסיע את הילדים, אני נשאר לבד בנושא הזה, אז אין לי ברירה אלא להוציא 6 מליון לירות ולהעביר אותם לקרן הקיימת לצורך הנושא הזה ויהיה שם כביש.

מר י. שפירא: אני לא סבור שאתה לבד. אני חושב שבממשלה

הזו אפשר להעביר את הדבר הזה. אם אתה

אומר שזה פתרון זמני, בבקשה. אבל יש עניין של גוש עציון שצריך

לקבל לגביו החלטה, כי אנשים מחכים בחוץ כבר שנתיים לתשובה.

השר א. שרון: בנושא הזה היתה לנו בעיה שלא היתה לנו שם

קרקע. אנו רכשנו עכשיו שטח קרקע. רכשנו

שטח קרקע והחלטה קיימת.

אני לא מדבר על קרקע עכשיו. מחר לא יהיה כסף לבתים ושוב פעם תהיה אותה בעיה.

אמיר י. שפירא :

השר א. שרון : אני יכול להגיד לך דבר מאוד פשוט - אנחנו דיברנו פה היום על תכנית מאוד רחבה, על דברים שאינני רוצה כאן לאמוד את המבחן הכספי שלהם. לדעתי, פדי לעמוד במה שאנו צריכים לבצע, בצעדים שצריכים לנקוט, בשנה הבאה, אם לא יעמדו לרשות ההתיישבות 2 מיליארד לירות, לא נעשה שום דבר. ואני לא רוצה כרגע לפרט איזה דברים. הם לא דברים חורגים כשאברשה יראה את זה הוא יקפוץ, כי זה יהיה הרבה פחות ממה שהוא חושב.

האלוף א. טמיר : את 2 המיליארד צריך להשקיע כמאמץ עיקרי במה שאנחנו אמרנו.

השר א. שרון : אנחנו מדברים כאן שיחה גלוייה. אנחנו לא באים להתנצח על מה שאמרת או לא אמרת.

אבל אם כבר העלת את הנושא הזה ואתה שואל אותי שאלה ואני מנסה לענות לך, שאם נניח בשנה הבאה נרצה להעלות את מספר המשפחות בחארס ל-250 משפחות ונצליח לעשות זאת היא תחזיק מעמד. אבל לעומת זאת, אם לא יהיה חיזוק באזור גוש קטיף ולא יהיה חזוק באזור כרם שלום ובאזור חולות חלוצה, אני רוצה להודיע לחברי הועדה שלמרות שהאזור הזה מחפיע על המפה כבלתי מיושב, היום הוא מיושב על ידי בדואים מסיני. אז אם אנחנו רוצים להעריך לקראת כל מיני אפשרויות ותעמוד השאלה - האם להקים פה 5 ישובים, או להוסיף עוד 100 משפחות שם, אז עם כל הכאב שבענין הזה, לא יעזור שום דבר ונצטרך להקים פה עוד 5 ישובים כדי לסגור את השטח. אז זה לא משחק בסיסמאות, זה

השר א. שרון

לא שלך ולא שלי. אני חותם על התכנית שלך בשתי ידיים, במקום. אני הצעתי תכנית של בניית 25 אלף יחידות דיור בממשלה, אז מה? זה בכלל לא נוגע האחד בשני. אם יש בעיה. יש היום בעיה עם הערבה. אנחנו עומדים היום במצב מיוחד במינו בערבה - בחלק הדרומי, מול יהל וקטורה, התחילה התיישבות ערבית אינטנסיבית ביותר. מי שעובר היום אצא ורואה איך עומד האזור שלנו של בקעת הירדן בשימושו מול מה שמתפתח כאן בקצב מסחרר, ביום ובלילה, בצד השני, אז הוא רואה כי אין בריחה. כי אם בסופו של דבר נגיע להסדר ונעמוד כאן במסדרון צר מצפון לאילת, מבלי שיהיו לנו שם ישובים יהודיים, אני חוזה מצב קשה מאוד וחמור מאוד. ונתתי פה רק דוגמא של מינימום שבמינימום שאנו צריכים לעשות. אני מדבר פה על תקציב של 2 מיליארד לירות במונחים של היום. לקחנו את המינימום. לא לקחנו הרבה. יצאנו פה מתוך הנחה שבעצם בגליל עשינו כבר די הרבה השנה. אבל יש הרבה מאוד בעיות.

ביקשתי מראש הממשלה לקיים איתו כפגישה

ראשונה, שיחה להצגת המחשבות לשנה הבאה, עם כל המשמעויות שלהן לגבי כל מה שיכול לקרה. דרך אגב, יש לנו כבר בעיה לגבי רמת-הגולן. אנו עומדים ברמת-הגולן היום עם 4,400-4,500 נפש, כאשר ברמת-הגולן מוכרחים להגיע במהירות ל-10 אלפים נפש. זה נראה לי כרגע מספר סביר, אבל זה גם כן מחייב השקעה. ברמת-הגולן דיברנו סה"כ על 4 ישובים שם, אבל כדי להגיע למספר הגדול, צריך לעשות אבניה גדולה מאוד.

דרך אגב, צריך עוד עיר ברמת-הגולן.

מר מ. בן-מאיר :

היות והעלאת שיקולים, אני מבקש להתייחס למשל, התפיסה שלנו לגבי הערבה היא שונה.

האלוף א. טמיר :

האלוף א. טמיר

התפיסה שלנו לגבי רמת-הגולן היא שונה לחלוטין. התפיסה שלנו לגבי פתחת רפיח היא שונה לחלוטין. אז אם מדברים על הכל, אני מוכן להציג.

השר א. שרון : אנחנו נדבר על הכל. אני השתמשתי כאן

בסוף הדיון כיצד אנחנו עומדים בנושא

הזה. הנושא עוד ישמע. אני נועל את הישיבה, תודה רבה לכם.

מ ח ל י ט י ם : להטיל על יו"ר הועדה להתישבות, שר

האוצר ושר הבינוי והשיכון לקיים דיון

בענין התקציבים הדרושים לביצוע או למימוש החלטות הממשלה בתחום הבניה בישובים החדשים.